

Republika e Kosovës
Republika Kosova
Republic of Kosovo

Zyra Kombëtare e Auditimit
Nacionalna Kancelarija Revizije
National Audit Office

IZVEŠTAJA REVIZIJE ZA GODIŠNJE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE KOSTT AD ZA 2023. GODINU

Priština, Jun 2024

SADRŽAJ IZVŠTAJA

- 1 Mišljenje revizije
- 2 Nalazi i preporuke
- 3 Napredak u sprovođenju preporuka

Aneks I: Pismo potvrde / Tabela za komentare JP u vezi sa izveštajem revizije

Aneks II: Godišnji finansijski izveštaj revizora

1. Mišljenje revizije

Završili smo reviziju finansijskih izveštaja KOSTT AD za godinu koja se završava 31. decembra 2023. godine, u skladu sa Zakonom o Nacionalnoj Kancelariji Revizije Republike Kosova i Međunarodnim Standardima Vrhovnih Institucija Revizije (MSVIR). Revizija je izvršena prvenstveno kako bi nam omogućila da izrazimo mišljenje o finansijskim izveštajima i zaključak o usaglašenosti sa nadležnim organima.¹

Kvalifikovano mišljenje o godišnjim finansijskim izveštajima

Završili smo reviziju godišnjih finansijskih izveštaja KOSTT AD (KOSTT AD), koji sadrže izveštaj o primanjima i uplatama u gotovini, izveštaj o izvršenju budžeta i beleške objašnjenja o finansijskim izveštajima, uključujući rezime značajnih računovodstvenih politika i ostale izveštaje², za godinu koja se završila 31. decembra 2023.

Prema našem mišljenju, pored uticaja pitanja navedenih u paragrafu Osnova za kvalifikovano mišljenje, Godišnji Finansijski Izveštaji KOSTT AD, predstavljaju istinitu i realnu sliku u svim materijalnim aspektima, u skladu sa Međunarodnim Standardima Računovodstva za Javni Sektor, prema računovodstvu zasnovanom na gotovini.

Osnova za kvalifikovano mišljenje

- A1 Preduzeće nije vršilo revalorizaciju osnovnih sredstava od osnivanja, kako bi se obezbedilo da se njihova knjigovodstvena vrednost ne razlikuje materijalno od onoga što bi se utvrdilo da se fer vrednost koristi nakon revalorizacije na kraju izveštajnog perioda.
- B1 Za zemljište površine 5,68 hektara koje je upisano u imovinski registar, preduzeće nema dokaz da je u njegovom vlasništvu. Preduzeće ima i 11 stanova upisanih u svoje registre neto knjigovodstvene vrednosti od 158,460€ za koje nema podataka o njihovom vlasničkom statusu. Pri tome preduzeće poseduje površinu od 10,62 hektara, ali nije upisano u registar imovine. Zbog prirode slučaja, revizor nije bio u mogućnosti da identifikuje finansijsku vrednost neregistracije, ali se greška smatra materijalnom u smislu pogrešnog prikazivanja.

Za više detalja pogledajte potpoglavlje 2.1 Pitanja koja utiču na mišljenje revizije

Revizija je izvršena u skladu sa Međunarodnim Standardima Revizije Vrhovnih Institucija Revizije (MSVIR). Prema ovim standardima naše odgovornosti su opisane ispod kod dela 'Odgovornosti Revizora za Reviziju Finansijskih Izveštaja'.

U skladu sa INTOSAI-P-10, MSVIR 130, Etički kodeks NKR-a kao i drugim relevantnim zahtevima za reviziju GFI budžetskih organizacija, NKR je nezavisna od revidiranog subjekta. Smatramo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dovoljni i prikladni za osiguranje osnovu za mišljenje.

Zaključak o usklađenosti

Izvršili smo reviziju da li su naknadni procesi i transakcije u skladu sa utvrđenim revizorskim kriterijumima koji proizilaze iz zakona koji se primenjuje na revidiranog subjekta u kontekstu korišćenja finansijskih sredstava.

Prema našem mišljenju, pored uticaja pitanja opisanih u odeljku Osnova za zaključak o usklađenosti, transakcije izvršene u procesu izvršenja budžeta KOSTT AD bile su, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa određenim kriterijumima revizije koji proizilaze iz zakonodavstva primenljivog na subjekat revizije u kontekstu upotrebe finansijskih sredstava.

Osnova za zaključak

- A2 Preduzeće je u svojim finansijskim izveštajima imalo registrovane obaveze prema dobavljačima u iznosu od 78,944€ (tri slučaja) koje se kao takve pojavljuju počev od 2011. godine. Kompanija nije izvršila plaćanja dobavljačima iako su svi uslovi ugovora bili ispunjeni.
- A3 Kompanija je potpisala ugovor sa ekonomskim operaterom čiji je vlasnik ponudio dva preduzeća u istom postupku nabavke.
- A4 Angažovanje revizorskih usluga privatnog revizora, uprkos činjenici da je preduzeće bilo predmet revizije od strane NKR.
- A5 U okvirnom javnom ugovoru „Servis i održavanje kamiona sa kranovima “ za izvršene usluge je prekoračena ukupna vrednost kategorije, koja se utvrđuje na osnovu značaja usluge u kategoriji.

Za više detalja pogledajte potpoglavlje 2.1 Pitanja koja utiču na mišljenje revizije

Revizija je izvršena u skladu sa Međunarodnim Standardima Revizije Vrhovnih Institucija Revizije (MSVIR). Prema ovim standardima naše odgovornosti su opisane ispod kod dela 'Odgovornosti Revizora za Reviziju Finansijskih Izveštaja'.

U skladu sa INTOSAI-P-10, MSVIR 130, Etički kodeks NKR-a kao i drugim relevantnim zahtevima za reviziju GFI budžetskih organizacija, NKR je nezavisna od revidiranog subjekta. Smatramo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dovoljni i prikladni za osiguranje osnovu za zaključak

Druga pitanja

- 1 Prema beleškama KOSTT-a, obaveze prema KEK-u su bile 3,939,692€, dok je prema potvrđivanju i beleškama KEK-a vrednost obaveza bila 4,263,311€. Razlika od 331,988€ je rezultat neprihvatanja dve fakture izdate kao kazna za kašnjenje u plaćanju obaveza od strane KEK-a.

Za ovo je KOSTT uputio dopis za izmirenje ovih obaveza sa razlogom da se osnov ovih kazni odnosi na bilansni račun kojim je KOSTT samo vodio, dok za izmirenje međusobnih obaveza potiču od strana koje uzrokuju neravnoteže. Po njima, samo ako jedna strana ne ispuni svoje obaveze, onda KOSTT nužno ne izmiruje obaveze druge strane.

2. Godišnje finansijske izveštaje KOSTT a.d za godinu koja se završila 31. decembra 2022. godine revidirala je privatna revizorska kompanija, koja je izrazila nemodifikovano mišljenje o ovim izveštajima.

Ostale razne informacije iz finansijskih izveštaja i izveštaj revizora o njima

Ostale razne informacije iz finansijskih izveštaja i izveštaj revizora o njima Za ostale informacije odgovoran je menadžment. Ostale informacije uključuju informacije u izveštaju menadžmenta i izjavi o korporativnom upravljanju, ali ove informacije ne uključuju finansijske izveštaje i našeg izveštaja revizora o ovim izveštajima.

Naše mišljenje o finansijskim izveštajima ne pokriva ostale informacije i mi ne izražavamo bilo kakav zaključak sa uverenjem u vezi sa ovim informacijama.

U vezi sa revizijom finansijskih izveštaja, imamo odgovornost da pročitamo ostale informacije i procenimo da li takve informacije imaju materijalne nedoslednosti sa finansijskim izveštajima ili sa saznanjima do kojih smo došli tokom revizije ili na neki drugi način, ako se čini da su materijalne anomalije.

Razmotrili smo da li su informacije u izveštaju menadžmenta u skladu sa informacijama u finansijskim izveštajima i izjava o korporativnom upravljanju uključuje obelodanjivanja koja se zahtevaju članovima 7 i 10 Zakona 06/L-032 o Računovodstvu, finansijskom izveštavanju i reviziji.

Ako na osnovu obavljenog posla dođemo do zaključka da postoji materijalna anomalija u ovim informacijama, onda moramo prijaviti ovu činjenicu. Kao što je opisano u odeljku Osnova za kvalifikovano mišljenje:

1. Preduzeće nije vršilo revalorizaciju osnovnih sredstava od osnivanja, kako bi se obezbedilo da se njihova knjigovodstvena vrednost ne razlikuje materijalno od onoga što bi se utvrdilo da se fer vrednost koristi nakon revalorizacije na kraju izveštajnog perioda.
2. Preduzeće nije ažurirala registar imovine sa promenama koje su se desile u vezi sa nepokretnom imovinom tokom godina.

Odgovornosti Menadžmenta i upravnih organa o godišnjim finansijskim izveštajima

Menadžment je odgovoran za pripremu i realnu prezentaciju finansijskih izveštaja u skladu sa Međunarodnim Standardima Računovodstva u Javnom Sektoru (MSRJS). Takođe, menadžment odgovoran je i za uspostavljanje unutrašnjih kontrola, za koje utvrdi da su neophodne kako bi se omogućilo sastavljanje Finansijskih Izveštaja, bez pogrešnog prikazivanja materijalnih izveštaja izazvanih bilo prevarom ili greškom. To uključuje

ispunjavanje zahteva koji proizilaze iz Zakona br. 03/L-048 o Upravljanju Javnim Finansijama i Odgovornosti (sa dopunama i izmenama), zakona br. 03/L-087 o Javnim preduzećima (sa dopunama i izmenama), Zakona 06/L-032 o računovodstvu, finansijsko izveštavanje i reviziju.

Upravni odbor je odgovoran za obezbeđivanje nadzora nad postupkom finansijskog izveštavanja KOSTT AD.

Odgovornost Menadžmenta o Usaglašenosti

Menadžment KOSTT AD je takođe odgovoran za korišćenje finansijskih resursa KOSTT AD u skladu sa Zakonom o Upravljanju Javnim Finansijama i Odgovornosti i svim ostalim važećim pravilima i propisima.²

Odgovornost Generalnog Revizora za reviziju GF

Naši ciljevi su da pružimo razumno uverenje da finansijski izveštaji u celini ne sadrže materijalno značajne pogreške, bilo zbog prevare ili greške, i da izdajemo/izradimo revizorski izveštaj koji uključuje naše mišljenje. Razumna sigurnost je visoki stepen sigurnosti međutim ne garantuje da će revizija koja se vrši u skladu sa MSVIR uvek identifikovati materijalno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešna prikazivanja se mogu pojaviti usled prevare ili greške a smatraju se materijalnim ukoliko, pojedinačno ili u grupi, razumno očekuje da utiču u ekonomskim odlukama korisnika koje se donose na osnovu ovih finansijskih izveštaja.

Naš cilj je takođe da izrazimo revizorsko mišljenje o usklađenosti relevantnih vlasti KOSTT AD sa utvrđenim revizorskim kriterijumima koji proizilaze iz zakonodavstva koje se primenjuje na subjekt revizije u kontekstu korišćenja finansijskih sredstava. Kao deo revizije u skladu sa Zakonom o NKR i ISSAI, vršimo profesionalnu presudu i održavamo profesionalni skepticizam tokom cele revizije. Mi takođe:

- Identifikujemo i procenimo rizike od materijalno značajnih pogrešnih prikazivanja finansijskih izveštaja, bilo zbog prevare ili greške, izradimo i izvršimo revizorske postupke koji odgovaraju na te rizike, i pribavimo revizijske dokaze koji su dovoljni i prikladni da obezbedimo osnovu za naše mišljenje. Rizik od ne otkrivanja materijalno značajnih pogrešnih navoda koji nastaju kao rezultat prevare veći je od onog koji je rezultat greške, jer prevara može uključivati manipulaciju, falsifikovanje, namerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje unutrašnjih kontrola.
- Identifikujemo i procenimo rizike neusklađenosti sa vlastima, bilo zbog prevare ili greške, izradimo i izvršimo revizorske postupke koji su odgovorni za te rizike, i pribavimo revizijske dokaze koji su dovoljni i prikladni da pruže osnovu za naš zaključak o usklađenosti sa vlastima. Rizik od ne otkrivanja materijalno značajnih pogrešnih navoda koji nastaju kao rezultat prevare veći je od onog koji je rezultat greške, jer prevara može uključivati manipulaciju, falsifikovanje, namerne propuste,

lažno predstavljanje ili zaobilaženje unutrašnjih kontrola.

- Osiguramo da razumemo unutrašnju kontrolu relevantnu za reviziju, radi izrade revizorskih postupaka koji su prikladni, ali ne u svrhu izražavanja mišljenja o efektivnosti interne kontrole KOSTT AD.
- Procenimo prikladnost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procena i povezanih otkrivanja izvršene od strane menadžmenta.
- Zaključimo da li je osnova računovodstvenog kontinuiteta prikladna za upotrebu od menadžmenta, na osnovu dostavljenih revizijskih dokaza, da li postoji materijalna neizvesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu baciti značajnu sumnju u sposobnost KOSTT AD, da bi se nastavio prema principu kontinuiteta. Ako zaključimo da postoji materijalna nesigurnost, od nas se traži da skrenemo pažnju na naš revizorski izveštaj o relevantnim obelodanjivanjima u finansijskim izveštajima ili, ako su takva obelodanjivanja neprimerena, izmenimo svoje mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima prikupljenim do datuma našeg revizorskog izveštaja. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu da dovedu do toga da JP prestane da nastavlja po principu kontinuiteta.
- Procenimo ukupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izveštaja, uključujući obelodanjivanja, da bi se osigurali da finansijski izveštaji prikazuju transakcije i osnovne događaje realno i tačno.

Između ostalog, komuniciramo sa menadžmentom i odgovornima za upravljanje, i u vezi sa obimom i vremenom revizije i važnim nalazima revizije, uključujući sve značajne nedostatke interne kontrole koje identifikujemo tokom revizije.

Od pitanja koja su preneti menadžmentu, identifikujemo ona pitanja koja su bila najrelevantnija u reviziji finansijskih izveštaja tekućeg perioda i koja se smatraju ključnim revizorskim pitanjima. Izveštaj revizije objavljuje se na veb stranici NKR-a, sa izuzetkom informacija koje su klasifikovane kao osetljive ili zbog drugih zakonskih i administrativnih zabrana, u skladu sa važećim zakonodavstvom.

2 Nalazi i preporuke

Tokom revizije, primetili smo oblasti za potencijalno poboljšanje, uključujući internu kontrolu, koje su predstavljene u nastavku za vaše razmatranje u obliku nalaza i preporuka.

Pitanja koja su uticala na mišljenje o finansijskim izveštajima su ne periodična revalorizacija dugotrajne imovine, ne ažuriranje nepokretnosti sa promenama koje su se dešavale tokom godina.

Na zaključenje usaglašenosti uticalo je slabost u proceni tendera u jednom aktivnost nabavke, potpisivanje ugovora o reviziji finansijskih izveštaja, prekoračenje ukupne vrednosti kategorije prema ugovoru, kao i neplaćanje obaveza prema dobavljačima.

Dok druga pitanja koja nisu uticala na mišljenje, već samo na finansijsko upravljanje i usklađenost su, nedostatak internih propisa za upravljanje imovinom, primena kriterijuma za izbor koji nije u skladu sa ZJN, kao i nedostatak politike rezervisanja zaliha.

Ovi nalazi i preporuke imaju za cilj da izvrše neophodnu korekciju finansijskih informacija predstavljenih u finansijskim izveštajima, uključujući obelodanjivanja u obliku napomena sa objašnjenjima i da poboljšaju interne kontrole u vezi sa finansijskim izveštavanjem i usaglašenošću sa ovlašćenjima u vezi sa upravljanjem resursima javnog sektora. Mi ćemo pratiti (ispitati) ove preporuke tokom revizije sledeće godine.

Ovaj izveštaj je rezultirao sa 10 preporuka, od kojih osam (8) novih preporuka i dve (2) ponovljene preporuke.

Što se tiče statusa preporuka iz prethodne godine i stepena njihove implementacije, vidi poglavlje 3.

2.1 Pitanja koja utiču na mišljenje revizije

Pitanje A1 – Propust da se izvrši revalorizacija imovine kompanije

Nalaz

Prema Međunarodnom računovodstvenom standardu 16, nabavna vrednost stavke nekretnina, postrojenja i opreme (zemljišta, zgrada, mašina i opreme) će se priznati kao imovina ako i samo ako: (a) je verovatno da će buduće ekonomske koristi koje se mogu pripisati ovoj imovini prilivati privrednom subjektu; i (b) cena imovine se može pouzdano izmeriti. Merenje i priznavanje stavke dugotrajne materijalne imovine biće zasnovano na njihovoj nabavnoj vrednosti. Nabavna vrednost stavke dugotrajne materijalne imovine (zemljište, zgrada, mašine i oprema) je ekvivalentna ceni u novčanim sredstvima na dan priznavanja. Nakon priznavanja kao imovina, stavka materijalnih osnovnih sredstava (zemljište, zgrade, mašine i oprema) čija se fer vrednost može pouzdano izmeriti će se voditi po revalorizovanom iznosu, koji predstavlja fer vrednost predmeta na datum revalorizacije umanjen za sve naknadnu akumuliranu amortizaciju i svaki akumulirani gubitak po osnovu obezvređenja. Revalorizacije će se vršiti na redovnoj osnovi dovoljno da se osigura da se knjigovodstvena (neto) vrednost imovine ne razlikuje materijalno od one koja bi se utvrdila da se fer vrednost koristi na kraju izveštajnog perioda. Ako se vrši revalorizacija nekog predmeta dugotrajne materijalne imovine (zemljište, zgrade, mašine i oprema), mora se izvršiti revalorizacija celokupne kategorije dugotrajne materijalne imovine kojoj ta imovina pripada.

2006. procesom razdvajanja JP Kost a.d preneti su sa Kosovske energetske korporacije (KEK) neophodna sredstva za njeno nezavisno funkcionisanje. Kompanija ih je evidentirala u računovodstvenim registrima sa njihovim neto vrednostima koje je dostavio KEK. Stavke zgrada, postrojenja i opreme u Kost-ovoj evidenciji prikazane su po početnim vrednostima imovine (minus akumulirana amortizacija) koje je procenio nezavisni konsultant u trenutku konverzije iz Korporacije u Akcionarsko društvo 1. januara, 2005. godine. Od tog perioda, kompanija nije vršila ponovnu procenu imovine.

Kao rezultat toga, registar imovine pokazuje 4,467 imovine sa istorijskom cenom od 51,751,886€ koja su u potpunosti amortizovana i njihova neto knjigovodstvena vrednost je nula. Štaviše, u okviru imovine sa nultom neto vrednošću nalaze se 453 imovine koje nisu imale uopšte trošak u trenutku registracije. Od toga 38 zemljišta, 10 objekata, 26 puteva, 151 mrežna oprema i 228 druga oprema.

Ovo se desilo zato što je menadžment smatrao da je revalorizacija imovine specifična za industriju i da je teško sprovesti u praksi.

Uticaj Nesprovedenje revalorizacije imovine u upotrebi povećava rizik da će se njihova knjigovodstvena vrednost na dan izveštavanja finansijskih izveštaja značajno razlikovati od njihove fer vrednosti.

Preporuka A1 Upravni odbor da osigura da će revalorizacija imovine biti izvršena kako bi se obezbedilo da se prikazana vrednost imovine u finansijskim izveštajima materijalno ne menja od njihove fer vrednosti na kraju izveštajnog perioda.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Ne slažu se).

Opširnije vidi Dodatak I.

Pitanje B1 - Ne ažuriranje registra imovine sa promenama koje su se desile tokom godina za nepokretnu imovinu.

Nalaz MRS 16, zemljište, zgrade i oprema su materijalne stavke koje se drže za upotrebu u proizvodnji ili snabdevanju robom ili uslugama za iznajmljivanje trećim licima ili u administrativne svrhe i za koje se očekuje da će se koristiti tokom više od jednog perioda. Dok, Konceptualni okvir u stavu 4.11 definiše da zakonito posedovanje fizičkog objekta može povlačiti niz prava, uključujući pravo korišćenja objekta, pravo na prodaju prava nad objektom, pravo zalaganja objekta i drugo prava.

Knjigovodstvena evidencija imovine obuhvata 50 parcela zemljišta nasledenih od KEK-a, ali prema evidenciji kompanije, vlasnički status sve nasledne imovine nije definisan.

Kompanija nije ažurirala registar imovine sa promenama koje su se desile tokom godina u vezi sa nepokretnom imovinom, i to:

- Za 10 testiranih uzoraka zemljišta ukupne površine 5,68 hektara koji se nalaze u imovinskom registru, preduzeće ne poseduje potvrdu o vlasništvu. Štaviše, kompanija nema drugih naknadnih informacija o njihovoj tačnoj lokaciji i da li ih kompanija koristi.
- Prema registru koji je obezbedila pravna kancelarija, u kome su navedene parcele u njenom vlasništvu, preduzeće poseduje zemljišne površine od 10,62 hektara u različitim katastarskim područjima, ali one nisu upisane u registre preduzeća.
- Takođe, postojale su razlike između površina upisanih u posedovnim listovima u odnosu na one u imovinskom registru. Prema vlasničkom listu, kompanija poseduje površinu od 34,92 hektara u Obiliću (Kosovo B), dok je u registru prikazana površina od 25,30 hektara. Dakle razlika od 9,6 hektara.
- Pored toga, kompanija ima upisanu nepokretnost u registar nepokretnosti sumiran po vlasničkim listovima, a ne posebno

prema broju parcela. Činjenica da posedovne liste sadrže veliki broj parcela, au nekim slučajevima čak i različite vrste imovine u okviru iste posedovne liste, kao što su seosko zemljište, šuma, zgrada, onemogućava individualnu identifikaciju fer vrednosti imovine.

- Pored toga, kompanija u svojim registrima ima 11 stanova sa neto knjigovodstvenom vrednošću od 158,460€. Za ove stanove, kompanija nema informaciju o njihovom vlasničkom statusu. I prema izveštaju popisne komisije, ova komisija je utvrdila da nije moguće identifikovati ove stanove i nije dala nikakve druge podatke o njima ako ih koristi preduzeće.

Iako je kompanija formirala relevantne komisije za ispravnu identifikaciju imovine, tako nešto nije urađeno zbog razlika koje postoje u površini zemljišta upisanog u registar imovine prenetih od KEK-a i posedovnih listova poslatih od pravne kancelarije.

Uticaj

Ne ažuriranje imovinskog registra sa trenutnim stanjem nepokretnosti utiče na potcenjivanje ili precenjivanje vrednosti dugotrajne imovine u finansijskim izveštajima.

Preporuka B1

Upravni odbor da osigurava da su preduzete neophodne radnje za rešavanje imovinskih pitanja kompanije i ažuriranje imovinskog registra sa trenutnim stanjem tako što će tačno i pravično prikazati dugoročnu imovinu kompanije.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se).

2.2 Pitanja koja utiču na zaključenje usklađenosti

Pitanje A2 - Neplaćanje obaveza prema dobavljačima

Nalaz

U ugovorima potpisanim sa ekonomskim operaterima (EO) za radove i snabdevanje, član 29 Konačni obračun, tačka 3 pod „Opšti uslovi ugovora“ ističe se da će menadžer projekta izdati ugovornom autoritetu ili kod njegovog ovlašćenog predstavnika, i izvođača, završni izvod računa koji predstavlja konačni iznos koji treba platiti izvođaču po ugovoru. Ugovorni autoritet ili njegov ovlašćeni predstavnik i izvođač radova potpisuju izvod završnog računa kao potvrdu pune i konačne vrednosti izvedenih radova po ugovoru i potpisanu kopiju odmah dostavljaju menadžeru projekta. Dok član 27.2 kaže da će zadržani iznos ili garancija za zadržavanje biti isplaćena u roku od 30 dana od dana izdavanja završnog izvoda računa iz člana 29.

Tokom testiranja obaveza prikazanih u GFI, u tri slučaja smo primetili da kompanija ima registrovane obaveze prema dobavljačima u iznosu od 78,944€, koje se kao takve pojavljuju od 2011 godine pa nadalje. Kompanija nije izvršila plaćanja dobavljačima iako su svi uslovi ugovora bili ispunjeni.

Ovo je zbog činjenice da je tokom implementacije ugovora primenjivana stopa od 5% od svake uplate primljene fakture EO koja se održava na ime garancije za radove i snabdevanje do izdavanja završnog računa. Nakon isteka garantnog roka, menadžer projekta je izdao certifikat o konačnom primanju u kojoj je navedeno da je EO ispunio svoje obaveze prema ugovoru. Uprkos tome, kompanija nije izvršila plaćanja operaterima, što odražava neplaćene obaveze tokom godina.

Prema rečima zvaničnika kompanije, razlog za neplaćanje ovih obaveza je zato što EO nije podneo formalni zahtev za realizaciju ovih plaćanja. Međutim, zvaničnici kompanije bi morali da analiziraju i ispoštuju uslove ugovora.

Uticaj

Neplaćanje obaveza u periodu kada je to bilo predviđeno ugovorom, osim što je suprotno uslovima ugovora, utiče na nepotrebno povećanje obaveza i može dovesti do duplih plaćanja ili većih plaćanja zbog kašnjenja u plaćanju.

Preporuka A2

Upravni odbor mora da obezbedi da u slučajevima primene novca koji je zadržan tokom realizacije ugovora, nakon isteka garantnog perioda i izdavanja završnog izvoda računa, pune isplate budu izvršene u skladu sa uslovima ugovora.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Ne slažu se).

Opširnije vidi Dodatak I.

Pitanje A3 - Slabost u ocenjivanju tendera u aktivnosti nabavke

Utica

član 26 (tač. 11 i 12) Uredbe br. 001/2022 o javnim nabavkama navodi da EO nije dozvoljeno da se pojavljuje na tender pojedinačno i kao član grupe u isto vreme u aktivnostima nabavke. Grupa EO neće biti modifikovana nakon podnošenja ponude (faza evaluacije), ako se to desi onda će ponuda biti odbijena. Ako EO u aktivnosti nabavke podeljen na LOT-ove, u jednom LOT-u se takmiči pojedinačno, dok se u drugom Lotu u grupi, ova kompanija ne može dostaviti izjavu kojom potvrđuje da taj član ne učestvuje pojedinačno i/ili u bilo kojoj drugoj grupi koja učestvuje u isti postupak nabavke pa se shodno tome obe ponude odbijaju. Dok član 31.4 kaže da će UA u dosijeu tendera izjaviti da EO može podneti tender, zahtev za učešće ili drugi dokument koji se zahteva ili dozvoljava da se dostavi tokom administracije aktivnosti nabavke.

Preduzeće je 30.10.2022. godine objavilo tendersku dokumentaciju za projekat „Nabavka zaštitne opreme za trafostanice“. U ovom postupku ponude su podnela dva ekonomska operatera. U početku je kompanija eliminisala EO sa najjeftinijom cenom zbog neispunjavanja tehničkih specifikacija i proglasila drugog EO sa najjeftinijom cenom za porednika. Nakon žalbe eliminisanog EO, kompanija je proces pretvorila u ponovnu procenu, gde je nakon ovog procesa žalba eliminisanog EO usvojena. Dok je EO koji je prvobitno proglašen porednikom, nakon ponovne procene je proglašen neodgovornim zbog neispunjavanja tehničke specifikacije koja nije bila deo žalbe. Ugovor je potpisan 01.01.2023. godine sa operaterom koji je uložio žalbu u iznosu od 23,936€.

Nakon analize dokumenata o registraciji poslovanja i njihove verifikacije u Kosovskoj agenciji za registraciju preduzeća, dva operatera koji su dali ponudu u ovom tenderskom procesu imali su istog vlasnika preduzeća. Kao rezultat toga, kompanija bi u ovom slučaju morala da poništi tendersku proceduru u skladu sa zakonskim zahtevima.

Do potpisivanja ugovora u ovom slučaju došlo je zbog nepostojanja odgovarajuće provere od strane lica odgovornih za nabavku uslova profesionalne podobnosti.

utica

Podnošenje tendera u aktivnostima nabavke koje imaju za cilj dodelu javnog ugovora od strane EO sa istim vlasnikom preduzeća šteti konkurenciji, dozvoljava operaterima da manipulišu ponudama i može prouzrokovati materijalnu štetu ili prihvatanje nekvalitetnih proizvoda.

Preporuka A3 Upravni odbor mora da obezbedi da tokom procesa evaluacije ponuda i procesa potpisivanja ugovora, odeljenje nabavke vodi računa da se primenjuju principi istinske konkurencije i da samo odgovorni operateri budu nagrađeni ugovorima.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Ne slažu se).

Opširnije vidi Dodatak I.

Pitanje A4 - Potpisivanje ugovora za reviziju finansijskih izveštaja

Nalaz Prema članu 137. Ustava Republike Kosovo, tačka 3., Glavni revizor Republike Kosovo kontroliše privrednu delatnost javnih preduzeća i drugih pravnih lica u kojima država ima deo udela, ili kada njihovi zajmovi, krediti i obaveze su garantovani od strane države. Takođe, prema članu 33.3 Zakona br. 03/L-087 za javna preduzeća (izmenjen i dopunjen), reviziju finansijskih izveštaja će obaviti Kancelarija generalnog revizora, u suprotnom, službenik za nabavke JP će nabaviti usluge revizora za obavljanje eksternu reviziju u skladu sa uslovima definisanim Zakonom o javnim nabavkama i članom 33. Zakona br. 03/L-087 o javnim preduzećima. Odgovarajući ugovor će trajati tri (3) godine. Takođe prema Zakonu br. 05/L-055 za generalnog revizora i Nacionalnu kancelariju za reviziju Republike Kosovo, član 18, tačka 4, citira: Nacionalna kancelarija za reviziju može vršiti obavezne revizije regularnosti u javnim preduzećima. Generalni revizor obaveštava akcionara najkasnije do 30. septembra tekuće godine o tome koja će od ovih revizija biti izvršena.

Nacionalna kancelarija za reviziju (NKR) je na vreme obavestila KOSTT da će biti predmet revizije od strane NKR za reviziju finansijskih izveštaja u skladu sa zahtevima MSFI za 2023. godinu.

Uprkos tome, kompanija je dana 12.12.2023. godine potpisala ugovor za usluge revizije finansijskih izveštaja za godine 2023-2025 u ukupnoj vrednosti od 44,250€, za dva revizorska izveštaja, izveštaj revizije za FFI prema zahtevima MSFI i izveštaj revizije u skladu sa zahtevima računovodstvenih regulatornih uputstava Regulatorne kancelarije za energiju (RUE). Poslednji izveštaj je bila obaveza KOSTT-a prema RUE.

Uticaj Angažovanje revizorskih usluga i od strane privatnog revizora, s obzirom na to da je ono bilo predmet revizije od strane NKR stvara neizvesnost kod čitalaca finansijskih izveštaja i samog preduzeća zbog različitih mišljenja i zaključaka koji mogu proizaći.

Preporuka A4 Upravni odbor mora da obezbedi da u slučaju angažovanja Nacionalne kancelarije za reviziju za usluge revizije GFI ne nastaju

nepotrebni troškovi revizije.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Ne slažu se).

Opširnije vidi Dodatak I.

Pitanje A5 - Prekoračenje ukupne vrednosti kategorije prema ugovoru

Nalaz Član 54.15 Uredbe o javnim nabavkama u vezi sa okvirnim ugovorima sa jediničnim cenama, definiše: Kad god Ugovorni autoritet ne zna indikativne količine, ugovore sa jediničnim cenama, UA mora odrediti pondere na osnovu značaja svake „kategorije usluga“ ili svaki „artikal“ kako bi AU odredio koja je ponuda sa najnižom cenom po jedinici ponderisane (bodovane) prema kategorijama, UA je u obavezi da u dosije tendera navede stopu ponderisanja (bodovanja) za svaku kategoriju. Tokom implementacije Javnog okvirnog ugovora – Usluge, Pružalac usluga fakturisanje vrši na osnovu izvršenih usluga i cena po jedinici ugovorenih usluga (ne ponderisane cene), ali nije dozvoljeno prekoračenje vrednosti po kategorijama i procenjenju ukupnu vrednost ugovora.

U okvirnom javnom ugovoru „Servis i održavanje kamiona sa kranovima “ (cena po jedinici ponderisana po kategorijama) potpisanom 25.11.2020.godine u trajanju od 36 meseci, primetili smo da je za izvršene usluge prekoračena ukupna vrednost kategorije, koji se utvrđuje na osnovu značaja usluge u kategoriji. Vrednost premašena za kategoriju dva (2) je 23,000 € i za kategoriju četiri (4) je 10,000 €.

Ovo se desilo zbog nepravilnog bodovanja relevantnih kategorija, kao i nepravilne pažnje u poštovanju i tumačenju zakonskih zahteva.

Uticaj Prekoračenje vrednosti kategorije prema ugovoru, osim što je suprotno zakonskim zahtevima, može dovesti do lošeg upravljanja ugovorom, prekoračenja dozvoljene vrednosti ili njegovog prevremenog raskida.

Preporuka A5 Upravni odbor mora da obezbedi da su kontrole pojačane tako da plaćanja za pružene usluge ne prelaze ukupnu vrednost kategorije koja se utvrđuje na osnovu značaja usluge u kategoriji.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Ne slažu se).

Opširnije vidi Dodatak I.

2.3 Ostala pitanja finansijskog upravljanja i usklađenosti

2.3.1 Zalihe

Vrednost zaliha prikazanih u izveštaju o finansijskom položaju je bila 4,595,000€. Ova finansijska stavka uglavnom obuhvata rezervnu opremu, sitne materijale i ostalo što se uglavnom odnosi na poslovanje preduzeća.

Pitanje B2 – Nedostatak politike rezervisanja zaliha

Nalaz

MRS 2 u tački 28 utvrđuje da se cena zaliha ne može nadoknaditi kada su zalihe oštećene, potpuno ili delimično zastarele ili ako su se njihove prodajne cene promenile. Troškovi inventara možda neće biti nadoknadivi ako su se povećali procenjeni troškovi završetka ili procenjeni troškovi koji će nastati radi prodaje. Praksa amortizacije zaliha ispod nabavne vrednosti do neto prodajne vrednosti je u skladu sa stavom da sredstva ne treba držati u iznosima koji su veći od onih za koje se očekuje da će biti realizovani njihovom prodajom ili upotrebom.

Zalihe prikazane u finansijskim izveštajima su bile u iznosu od 4,595,025€, od čega je 3,824,595€ rezervna oprema. U cilju bezbednosti sistema u okviru ove kategorije, preduzeće čuva rezervnu opremu za zamenu delova koje je iz raznih razloga potrebno zameniti. Međutim, tokom testiranja ove kategorije primetili smo da je njihov veliki broj upisan u registar zaliha u ranijim periodima od 10 godina.

U 11 testiranih slučajeva, oprema u vrednosti od 436,474€ je registrovana u registru zaliha 2013-17. godine i ista nikada nije izmeštena iz magacina, za šta kompanija nije proverila njihovu vrednost. Pored toga, preduzeće ima u registru kao zalihe opremu koju je prihvatio od KEK-a u procesu razdvajanja i od koje neke nikada nisu puštene u rad.

Kao rezultat toga, kompanija nema nikakvu pisanu politiku i nije vršila vrednovanje zaliha od 2012. godine. Između ostalog, nema digitalizovan sistem koji se odnosi na upravljanje zalihama u magacinu i ovaj proces se sprovodi ručno preko evidentiranje u fizičkim kopijama ulaza/izlaza artikala/opreme.

Rezervna oprema prema rukovodstvu se čuva za potrebe preduzeća i nije za dalju prodaju. Kao rezultat toga, njihovo vrednovanje nije predviđeno na redovnoj osnovi, već samo prema proceni menadžmenta. Međutim, menadžment će razmotriti ovo pitanje u budućnosti i odlučiti kako dalje.

Uticaj Ne preispitivanje vrednosti zaliha koje se drže u skladištima u relativno dugim periodima može dovesti do netačnog prikaza njihove vrednosti u godišnjim finansijskim izveštajima.

Preporuka B2 Upravni odbor mora da obezbedi da se sačini procedura vrednovanja zaliha tako da se njihovo vrednovanje zasniva na nekim specifičnim parametrima kao što su mobilnost, fizičko stanje, tehnološke promene itd. Što se tiče starih zaliha, za koje se ne očekuje da će se koristiti u narednim periodima, biće utvrđen njihov dalji tretman.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se).

2.3.2 Dugotrajne imovine

Neto vrednost finansijske stavke dugotrajne imovine prikazane u finansijskom izveštaju finansijskog položaja je 123,065,000€. One se odnose na zemljište, zgrade i prenosnu mrežu, postrojenja i mašine, opremu i nameštaj. Testirali smo 70 uzoraka za testove sa značajnim detaljima u vrednosti od 19,841,542 €.

Pitanje A6 - Nedostatak internih propisa za upravljanje imovinom

Nalaz Prema MRS 8 „Računovodstvene politike“, privredni subjekt bira i dosledno primenjuje svoje računovodstvene politike za transakcije, događaje i druge slične uslove. Prema ovom standardu, računovodstvene politike su principi, osnove, sporazumi, pravila i posebne prakse koje primenjuje privredni subjekt u sastavljanju i prezentaciji finansijskih izveštaja. Pored toga, član 7. statuta društva navodi da društvo mora doneti propise koji sadrže odredbe o upravljanju i poslovanju društva.

Preduzeće nije izradila politike računovodstvenih prosuđivanja i procena koje bi uključivale načine ili kriterijume na osnovu kojih bi oprema trebala biti evidentirana kao sredstva u izgradnji ili kao zalihe. Preduzeće je imalo rezervnu opremu upisanu u registar imovine u pripremi iz 2008. godine koja nije puštena u rad (vrednost registrovane opreme od 2008. do 2013. godine je 383,463€). Takođe, preduzeće je u registar zaliha upisala rezervnu opremu u vrednosti od 3,825,000 €.

Prema zvaničnim informacijama, razvrstavanje ovih uređaja u relevantne kategorije vrši se prema stručnoj proceni tehničkih komisija, koje na osnovu tehničkih specifikacija uređaja procenjuju kako se prema rezervnim sredstvima treba odnositi, kao prema sredstvima u pripremi koja će tada biti stavljena u upotrebu evidentiraju kao aktivna sredstva za koju takođe počinje primena troškova amortizacije ili kao zalihe koje se po puštanju u upotrebu priznaju kao rashod perioda. Takođe, preduzeće nije imalo odobrene

propise niti interne procedure za evidentiranje, čuvanje i otuđenje ne finansijske imovine.

Razlog za ne sastavljanje pravila i politika u vezi sa procesom upravljanja imovinom je zato što je menadžment smatrao da je izrada finansijskog priručnika koji opisuje stope amortizacije koje primenjuje kompanija i opis procesa inventara imovine dovoljna. Ne definisanje kriterijuma koji određuju kada se uređaj registruje kao imovina, a kada kao zaliha bilo je zbog prirode i specifičnih potreba preduzeća.

Uticaj Nedostatak pravila i politika u vezi sa procesom upravljanja imovinom, pored činjenice da može rezultirati pogrešnim prikazivanjem materijalnih stavki, može takođe uzrokovati njihove gubitke, zloupotrebu i neovlašćeno korišćenje.

Preporuka A6 Odbor direktora će obezbediti sveobuhvatan pregled registra imovine i klasifikaciju imovine u relevantne kategorije. Takođe, mora da obezbedi da se u najkraćem mogućem roku preduzmu konkretne radnje na izradi i primeni internih propisa za upravljanje imovinom, koji bi opisali sve procedure za registraciju i korišćenje imovine i odgovornosti koje su raspoređene na osnovu jasnog i dokumentovanog sistema delegiranja.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se).

2.3.3 Operativni rashodi

Operativni rashodi su realizovani u iznosu od 109,908,782€. Oni se odnose na troškove iz obnovljivih izvora energije (OIE), troškove gubitaka energije, troškove pomoćnih usluga/Sekundarni propisi, troškove gubitaka energije u prenosu, troškove tranzita električne energije, troškove kamate na pozajmice, troškove održavanja osnovnih sredstava, administrativni troškovi i drugi operativni troškovi. Testirali smo 70 uzoraka za detaljno testiranje u vrednosti od 47,669,939€.

Pitanje A7 - Nepravilno planiranje i sprovođenje plana nabavki

Nalaz Član 5.1 Uredbe o javnim nabavkama navodi da je planiranje nabavki proces prikupljanja podataka o potrebama ugovornog autoriteta sažetih u pisani dokument koji mora da sadrži sve informacije koje se zahtevaju u Standardnom obrascu B01 „Planiranje nabavki“. Takođe, članom 16. Zakona o javnim nabavkama je navedeno da ugovorni autoritet neće birati niti koristiti metodu ocenjivanja u cilju smanjenja vrednosti ugovora o nabavci ispod granice utvrđene članom 19. za razvrstavanje javnog ugovora prema procenjene vrednosti; i nijedan ugovorni autoritet neće podeliti zahtev za nabavku za određenu količinu proizvoda u

cilju smanjenja vrednosti ugovora o snabdevanju ispod granice utvrđene u članu 19. ovog zakona.

Za 2023. godinu kompanija je izradila plan nabavki sa 86 postupaka ukupne procenjene vrednosti od 13,141,653€. U toku godine potpisano je 111 ugovora u vrednosti od 1,193,733€, od kojih je 67 realizovano kroz proceduru minimalne vrednosti. Uglavnom snabdevanje/usluge sa minimalnom vrednošću bile su:

- Osam (8) ugovora za održavanje zelenih površina u vrednosti od 7,315€, od kojih je šest (6) od istog ekonomskog operatera;
- Pet (5) ugovora za servisiranje i održavanje VV vozila u iznosu od 3,634€, od kojih su četiri (4) od istog ekonomskog operatera;
- Četiri (4) ugovora sa kancelarijskim materijalom u iznosu od 3,622€;
- Tri (3) ugovora za nabavku promotivnog materijala u iznosu od 2,843€;
- Dok su primenjena dva (2) ugovora za nabavku laptopova u vrednosti od 1,765€ kao i nabavku materijala za održavanje za NSK u vrednosti od 1,517€.

Takođe, primetili smo da su za projekat „Snabdevanje rezervnim delovima za trafostanice“ koji je uključen u plan nabavki u procenjenoj vrednosti od 300,000€, pokrenute 4 aktivnosti nabavke i potpisani su odgovarajući ugovori.

Prema rečima zvaničnika, ovo se desilo zbog ne potpisivanja okvirnih ugovora zbog kašnjenja u razmatranju žalbi EO u TRN-u za projekte održavanja automobila i uklanjanja trave. Kao rezultat toga, postoji potreba da se izbegnu prepreke za bezbednost objekta i rad na terenu. Dok se u drugim slučajevima to desilo zbog nepravilnog planiranja od strane jedinica za potražnju.

Uticaj

Razdvajanje postupaka ili izbegavanje otvorenih postupaka može uticati na ekonomičnost aktivnosti nabavke, cene ponuda za manje količine mogu biti veće od cena ponuda za veće količine. Takođe, ne uključivanje projekata kao odvojenih u plan nabavki može negativno uticati na proces upravljanja projektima unutar odeljenja nabavke.

Preporuka A7

Upravni odbor mora da obezbedi dobro funkcionisanje interne komunikacije između zahtevnih jedinica i odeljenja nabavke. Takođe, obezbediti detaljno planiranje aktivnosti nabavke čime će se u budućnosti izbeći potreba za podelom zahteva, kao i obezbediti primenu odgovarajućih procedura.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Ne slažu se).

Opširnije vidi Dodatak I.

Pitanje A8 - Nedostatak internih propisa za upravljanje imovinom**Nalaz**

U skladu sa članom 68 ZJN, ugovorni autoritet može tražiti od ekonomskih operatera da dostave podatke koji pokazuju da ispunjavaju minimalne ekonomske i finansijske uslove navedene u dosijeu tendera i u obaveštenju o ugovoru. Kada je potrebno, minimalni godišnji promet koji ekonomski operateri moraju imati neće premašiti dvostruku procenjenu vrednost ugovora. Zahtevi o ekonomskoj situaciji moraju biti izraženi u brojkama i odnosiće se najviše na poslednje tri finansijske godine. Kada se, pored minimalnog prometa, zahteva i određeni minimalni promet u specifičnoj oblasti obuhvaćenoj ugovorom, taj promet ne sme biti veći od jedan, pet poena (1,5) puta procenjene vrednosti ugovora.

U tenderskim dosijeima za sedam (7) testiranih aktivnosti nabavke, prema zahtevima o tehničkim i/ili profesionalnim mogućnostima kao kriterijumu izbora, kompanija je takođe primenila zahtev za minimalni promet iz određenih oblasti. Međutim, ovaj zahtev nije primenjen u skladu sa zakonskim zahtevima, pošto je kompanija zahtevala da EO ima najmanje jedan ugovor o sličnim nabavkama izvršenim u poslednje 3 godine bez navođenja minimalne vrednosti ugovora. Dok je kao dokaz tražio spisak koji navodi svaki od projekata EO koji pokazuju vrednost, datum, tip i lokaciju projekta, dokazanih certifikatom o prihvatanju ili referencom tokom poslednje tri godine od datuma objavljivanja obaveštenja o ugovoru.

Ovaj zahtev je primenjen na sledeće projekte:

- „Snabdevanje izolatorima, spojnim elementima, stezaljkama i kablovskim glavama“;
- „Snabdevanje prikolicama za transport“;
- „Snabdevanje i montaža generatora 70 kVA“;
- „Snabdevanje alata i instrumenata“;
- „Snabdevanje i ugradnja industrijskih baterija bez održavanja“;
- „Snabdevanje zaštitne opreme za trafostanice“; I
- „Snabdevanje hardverom TIK“.

Prema rečima zvaničnika kompanije, to se dogodilo zbog uspostavljanja minimalnih kriterijuma kako bi se ekonomski operateri tretirali jednako.

Uticaj

Primena nejasnih kriterijuma i suprotno zakonskim zahtevima onemogućava objektivnu procenu ponuda, a može čak i dovesti do

zaključenja ugovora sa EO koji nema stvarne tehničke kapacitete za realizaciju relevantnih ugovora.

Preporuka A8 Upravni odbor da obezbedi da se primena relevantnih kriterijuma vrši u punom skladu sa zakonskim zahtevima kako bi se za ugovor preporučili EO koji imaju potrebne tehničke kapacitete za realizaciju ugovora.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Ne slažu se).

Opširnije vidi Dodatak I.

3 Napredak u implementaciji preporuka

Reviziju GFI za 2022. godine JP KOSTT a.d izvršila ugovorna revizorska kuća. Izveštaj revizije (Pismo menadžmenta) za 2022 godinu KOSTT a.d je rezultirao sa 10 preporuka. Kompanija je pripremila akcioni plan gde je predstavljeno kako će date preporuke da primeni.

Do kraja naše revizije 2023. godine, pet (5) preporuka je sprovedeno; tri (3) se više ne primenjuju i dve (2) preporuke još nisu sprovedene. Tokom ovog perioda sprovedene su preporuke koje se odnose na oblast internih kontrola u vezi sa neophodnim ažuriranjima za potencijalne obaveze, upravljanje rizikom i pitanja u vezi sa rashodima zarada.

Za potpuniji opis preporuka i načina na koji su one adresirane, pogledajte grafikon i tabelu u nastavku.

Grafikon 1. Napredak u implementaciji preporuka iz prethodne godine

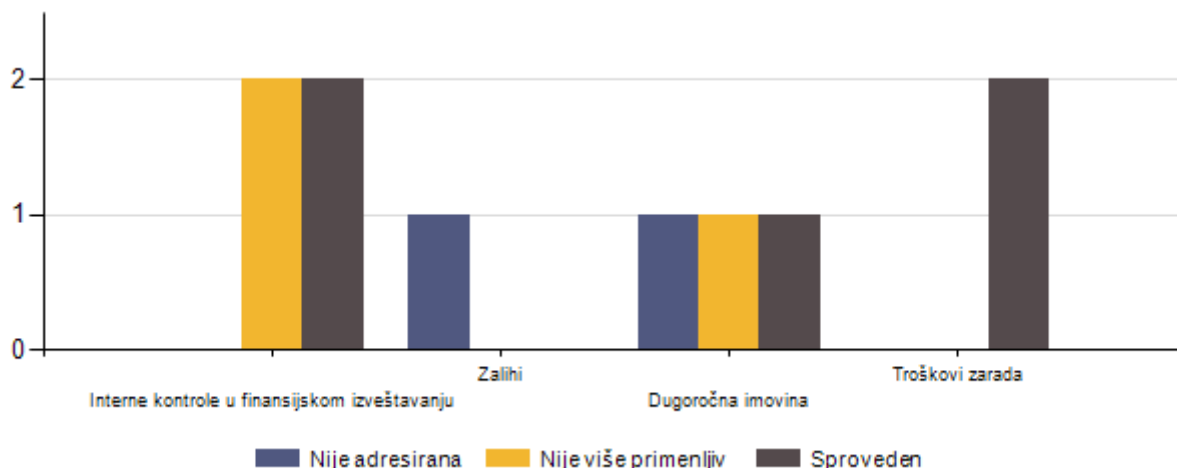

Tabela 1 Rezime preporuka iz prethodne godine

Br.	Oblast revizije	Preporuke za 2022. godinu	Preduzete akcije	Status
1.	Interne kontrole u finansijskom izveštavanju	Preporučujemo da Kompanija izvrši odgovarajuća ažuriranja u državnim agencijama: kao što su Kosovska agencija za registraciju preduzeća i Poreska uprava Kosova nakon bilo kakvih promena u statutu i novih imenovanja u najvišem rukovodstvu, kao i velikih statutarnih promena.	Kompanija je podnela zahtev za unosenje izmena u Kosovsku agenciju za registraciju preduzeća, ali prema ovoj agenciji, promene statusa se ne mogu ažurirati sve dok broj članova odbora ne sadrži kvotu od 50% učešća žena u odboru. Odluku o imenovanju odbora donosi Skupština Kosova i kao rezultat toga, KOSTT ne može sprovesti ovo pitanje dok se ne završi mandat sadašnjeg odbora.	Više nije primenljivo
2.	Interne kontrole u finansijskom izveštavanju	Preporučujemo da Kompanija razvije politike za sprovođenje periodičnih ažuriranja i procene sudskih sporova.	Izveštaj o pravnim pitanjima se ažurira na redovnoj tromesečnoj osnovi.	Implementirano
3.	Interne kontrole u finansijskom izveštavanju	Preporučujemo kompaniji da razmotri implementaciju sistema upravljanja rizicima.	Rukovodstvo je izradilo Nacrt politike upravljanja rizicima, za koji se očekuje da će Odbor biti odobren na narednoj sednici.	Implementirano
4.	Interne kontrole u finansijskom izveštavanju	Preporučujemo KOSTT A.D da uzme u obzir sledeće sugestije, imajući u vidu da je kapacitet energije koja se prenosi iz mreže – osnovnih sredstava KOSTT-a veoma visok i može prouzrokovati velike materijalne i građanske štete: Stvaranje rezervi za naknade štete prouzrokovane od osnovnih sredstava preduzeća u okruženju i civilizacijama, omogućava preduzeću da smanji rizik i gubitke kada dođe do kompenzacija osnovnih sredstava preduzeća.	Preduzeće u investicionim ugovorima predviđa mere koje zahtevaju bezbednosne politike za sve eventualne štete koje budu prouzrokovane trećim licima. Takođe se deli budžet za obeštećenje stranaka za eksproprijacije i služnost.	Više nije primenljivo

5.	Zalihe	Upravni odbor mora da obezbedi da se sačini procedura vrednovanja zaliha tako da se njihovo vrednovanje zasniva na nekim specifičnim parametrima kao što su mobilnost, fizičko stanje, tehnološke promene itd. Što se tiče starih zaliha, za koje se ne očekuje da će se koristiti u narednim periodima, biće utvrđen njihov dalji tretman.	Ovo pitanje nije sprovedeno. Vidi pitanje B2	Nije adresirano
6.	Dugotrajne imovine	Upravni odbor obezbeđuje preduzimanje neophodnih radnji za rešavanje imovinskih pitanja kompanije i ažuriranje imovinskog registra sa trenutnim stanjem, tačno i pravično prikazujući dugoročnu imovinu kompanije.	Ovo pitanje nije sprovedeno. Vidi pitanje B1	Nije adresirano
7.	Dugotrajne imovine	Preporučujemo Kompaniji da razvija, ažurira sistem i održava kompletnu listu imovine i njihovih poreskih osnova i knjigovodstvene vrednosti kako bi se obezbedio tačan obračun poreskih rashoda, oporezivog prihoda i bilo koje obaveze i/ili odloženih poreskih sredstava po osnovu svake imovine a ne grupno.	Obračun poreskih prihoda/rashoda i svih odloženih poreskih obaveza i/ili sredstava se verifikuje na osnovu knjigovodstvenih vrednosti neto imovine kompanije i poreske osnove imovine KOSTT-a, koji dokazuju svaki rezultat ovih stavki u finansijskim izveštajima.	Implementirano
8.	Dugotrajne imovine	a) Preporučujemo da se razvije strategija razvoja IT – kako i da se uspostave odgovarajući mehanizmi koji će obezbediti njeno sprovođenje. b) Da bi se omogućilo postizanje ciljeva, ali i da se uspostavi nadzor, kompanija mora da ažurira i prilagoditi delatnosti svoje bezbednosne politike. Ostala prateća dokumenta takođe treba da budu razvijena i implementirana,	Procenu će izvršiti posebna IT revizija u narednim godinama.	Više nije primenljivo

		<p>kao što su procedure, vodiči i drugi relevantni dokumenti, koji proizilaze iz politika bezbednosti informacija, a isti treba da budu dostupni relevantnom osoblju da ih sprovede i obezbedi adekvatnu podelu odgovornosti angažovanjem dovoljno osoblja ili uspostavljanjem kompenzacionih kontrolnih mera u slučajevima kada se podela odgovornosti ne može u potpunosti ostvariti. d) Preporučujemo da Kompanija kodira sve rezervne kopije koje se šalju i čuvaju van glavne lokacije podataka (serverska soba ili data centar). Pregled rezervnih kopija treba da bude prenet digitalno, a ne fizički e) Osigurati da se testovi oporavka rezervnih kopija urade kako je predviđeno u korporativnoj politici i da se rezultati izveštavaju TIK menadžmentu. Pored toga, razmotriti da li tako važnu proceduru (testiranje oporavka rezervne kopije) treba delegirati eksternoj kompaniji. g) Kodirati medijum za skladištenje na svim prenosivim korporativnim uređajima koji se koriste van prostorija Kompanije. h) Da se sertifikuje serverska soba i/ ili centar podataka kako bi se obezbedilo usvajanje najboljih praksi za minimiziranje neproduktivnosti.</p>		
9.	Troškovi zarada	Preporučujemo da se revidira iznos priznat kao sredstvo za beneficije zaposlenih i da se koriguje knjigovodstvena vrednost.	Odlukom Generalnog direktora od 28.07.2023. godine. br. 1441 odobreno je vraćanje avansa za sve zaposlene u KOSTT-u i	Implementirano

			počela je primena od avgusta 2023. godine.	
10.	Troškovi plata	Preporučujemo da se sva ova imenovanja preispitaju i izvrše u skladu sa zakonom i internim aktima tako što će se još jednom podvrgnuti internom konkursu. Kompanija mora da obezbedi da se svi slučajevi unapređenja na upražnjenim pozicijama obavljaju putem internog konkursa uz poštovanje zahteva važećih pravila.	Tokom revizije 2023. godine, u svim slučajevima su sprovedeni zahtevi prema važećim pravilima	Implementirano

*Ovaj Izveštaj je prevod sa originalne verzije na albanskom jeziku. U slučaju nedoslednosti provladava verzija na albanskom jeziku

Vlora Spanca, Generalna revizorka

Naser Arllati, Pomoćnik Generalnog Revizora

Shkelqim Xhema, Direktor revizije

Shpresa Zenelaj, Vođa tima

Valbona Pllana, Član tima

Donjeta Rama, Član tima

Dodatak I: Pismo potvrde/Tabela za komentare BO-a u vezi sa revizorskim izveštajem

Pitanje	Komentar JP-a	Gledište NKR -a
Neadekvatno planiranje i sprovođenje plana nabavki	<p>Ne slažemo se</p> <p>Postupci za ugovore minimalne vrednosti regulisani su članom 52. Uredbe o javnim nabavkama br. 01/2022, odnosno stav 52.1 citat: Ugovorni organ može koristiti proceduru minimalne vrednosti za svaki javni ugovor čija je procenjena vrednost manja od 1.000 evra.</p> <p>Odeljenje za nabavke je poštovalo procedure ZJN u vezi sa razvojem minimalnih procedura u skladu sa članom 52, uz njihovo objavljivanje putem platforme za e-nabavke.</p> <p>Svaka inicijativa ima zahtev, tehničko obrazloženje, angažovanje sredstava i tehničku specifikaciju, kao i datum kada je pokrenuta. Datum pokretanja, pokazuje da nije izvršena podela, već su nabavke primenjene prema potrebi / slučaju, u ovom slučaju sa činjeničnim razlozima, da su procedure otvorene u procesu u vezi sa tim uslugama, bile u procesu žalbe pri Telu za razmatranje javnih nabavki. Ogromna većina ovih procedura odnosi se na održavanje trafostanica, održavanje vozila i specijalnih mašina i zalihe kancelarijskog materijala. Sve su to radnje koje bi u nedostatku ozbiljno ugrozile funkcionisanje trafostanica i bezbednost osoblja pri izvođenju radova.</p>	<p>Nalaz ostaje</p> <p>Komentar preduzeća je u suprotnosti sa stanjem koje smo opisali u okviru ovog pitanja. Ni u jednom slučaju nije naglašeno da je sprovođenje procedura minimalne vrednosti učinjeno u suprotnosti sa članom 48 Pravilnika 01/2022.</p> <p>U pitanju je obrađena primena velikog broja procedura sa minimalnom vrednošću suprotno članu 16 Zakona o Javnim Nabavkama, koji naglašava da naručilac neće birati ili koristiti metodu procene sa ciljem smanjenja vrednosti ugovora o nabavci ispod praga utvrđenog u članu 19 za klasifikaciju javnog ugovora prema predviđenoj vrednosti; i nijedan naručilac neće deliti zahtev za nabavku za određenu količinu proizvoda sa ciljem smanjenja vrednosti ugovora o nabavci ispod praga utvrđenog u članu 19 ovog zakona.</p> <p>Vredi napomenuti da je kompanija u 2023. godini potpisala 67 ugovora kroz proceduru minimalne vrednosti.</p> <p>Dok su razlozi pomenuti u komentaru sa strane kompanije, u vezi sa potrebom za razvojem nekih ovakvih procedura, takođe otkriveni u kontekstu predmetnog pitanja u ovom izveštaju.</p>
Primena kriterijuma za izbor nije u skladu sa ZJN	<p>Ne slažemo se</p> <p>član 68. Zakona o javnim nabavkama odnosi se na kvalifikacione uslove koji se odnose na ekonomsko-finansijsko stanje/kapacitet EO. U slučajevima kada ugovorni organ zahteva dokaz o finansijskom prometu u obaveštenjima o ugovoru, saglasni smo da treba postaviti maksimalno 2 puta veću procenjenu</p>	<p>Nalaz ostaje</p> <p>Na osnovu zakonskih uslova (čl. 68. i 69. ZJN), u slučaju da je potrebna lista potpisanih ugovora, tu se mora navesti i iznos izvršenih ugovora.</p> <p>Pored toga, prema članu 24. Vodiča br. 01/2023 za javnu nabavku, u zahtevima koji se odnose na tehničku i stručnu</p>

	<p>vrednost, ili u slučajevima kada je potrebna lista ugovora vrednih do 1,5 puta u odnosu na procenjenu vrednost.</p> <p>U revidiranim uzorcima nisu postojali kvalifikacioni kriterijumi ekonomske i finansijske sposobnosti (član 68).</p> <p>III.2.3) Kapaciteti ekonomik dhe financiar: <i>Dëshmia e kërkuar dokumentare:</i></p> <hr/> <p>III.2.4) Kapaciteti teknik dhe profesional: <i>Dëshmia e kërkuar dokumentare:</i></p> <p>Pozivajući se na obaveštenja o ugovoru koja su objavljena i priložena kao dokaz, nijedan od revidiranih uzoraka ne sadrži ekonomske i finansijske kvalifikacione kriterijume.</p> <p>Spisak revidiranih uzoraka:</p> <ul style="list-style-type: none"> · „Nabavka izolatora, spojnih elemenata, stezaljki i kablovskih glava“; · „Nabavka prikolica za transport“; · „Nabavka i montaža generatora 70 kVA“; · „Nabavka alata i instrumenata“; · „Nabavka i ugradnja industrijskih baterija bez održavanja“; · „Nabavka zaštitne opreme za trafostanice“; i · „Nabavka IKT hardvera“. <p>Pozivajući se na obaveštenja o ugovoru i tenderski dosije objavljene prema listi revidiranih uzoraka, lako je dokazati da je UO KOSTT uvek postavljao minimalne moguće kvalifikacione zahteve koje UO može postaviti, da bi omogućio/povećao broj ponuđača, prema članu 69. ZJN.</p> <p style="text-align: center;">Neni 69 Aftësia Teknike dhe/ose Profesionale</p> <p>1. Autoriteti kontraktues mund të kërkojë nga operatorët ekonomik të sigurojnë dëshmi për të treguar se ata i posedojnë kualifikimet minimale të kërkuara dhe specifikuar në dosjen e tenderit dhe në njoftimin e kontratës. Gjatë vendosjes së kësaj kërkesë, autoriteti kontraktues mund të kërkojë nga operatorët ekonomik që të sigurojnë, nëse është relevante dhe e nevojshme, njërin ose të gjitha dokumentet e specifikuar në këtë nen.</p> <p>iii. Shënimi për kërkesat e aftësisë teknike dhe/ose profesionale (neni 69 i LPP-se):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Në përputhje me ligjin e prokurimit publik, AK mund të kërkojë nga OE një listë të projekteve të realizuara në 3 vjet e fundit. Kësaj liste duhet t'i bashkëngjiten si dëshmi: <ol style="list-style-type: none"> 1. Kur furnizimi është bërë për një autoritet publik në Kosovë ose në një vend tjetër, për dëshmi të këtij livrimi shërben kopja e certifikatës (certifikata /raport pranimi/reference) të rëndësishme të lëshuar ose të bashkë-nënskruara nga autoriteti i tillë. të gjitha këto dëshmi duhet të kenë vlerën e realizuar. 2. Kur furnizimi është bërë për një blerës privat, për dëshmi të këtij livrimi shërben kopja e çdo dokumenti të nënskruar nga blerësi dhe evidentimi i livrimit të tillë; <p>Kvalifikacioni zahtev EO koji se odnosi na tehničke/profesionalne kapacitete je bio da predstavi 1 sličan ugovor koji je realizovan u poslednje 3 godine, i da kao</p>	<p>osposobljenost, mora se zahtevati minimalna vrednost u vezi sa snabdevanjem u poslednje tri godine, što se mora dokazati. spisak sa spiskom glavnih relevantnih zaliha EO sa navođenjem: uključenih proizvoda, ugovorenog iznosa, datuma i primaoca/potvrde o prihvatanju.</p> <p>Dakle, kriterijum koji je preduzeće definisalo da se bar jedan ugovor odnosio na slične usluge u poslednje tri godine nije merljiv kriterijum.</p> <p>U vezi sa ovim, RKJN je dala i interpretaciju dana 22.11.2022. godine gde je pojasnio da u slučaju da ugovorni organ primenjuje gore navedeni zahtev, važno je da se ispuni minimalna tražena vrednost i nije važan broj realizovanih ugovora.</p> <p>Dalje, komentar od strane preduzeća da deo člana 69.1. navodi reč "može" a ne "mora", kao mogućnost za ugovorne organe pri postavljanju minimalnih kvalifikacionih kriterijuma, u suprotnosti je sa stanjem opisanim u okviru ovog pitanja.</p> <p>Ni u jednom trenutku nije opisano od naše strane da ovaj kriterijum mora biti postavljen obavezno. Mi smo opisali da u slučaju da preduzeće primenjuje takve kriterijume, oni moraju biti primenjeni u skladu sa zakonskim zahtevima.</p>
--	--	---

	<p>dokumentovani dokaz dostavi listu ugovora sa 1 referencom ili potvrdom o prihvatanju na osnovu liste realizovanih ugovora. Prikaz 1 reference označava minimalnu vrednost broja referenci, i predstavlja kvalifikacioni minimum prema ZJN.</p> <p>Primer iz uzoraka:</p> <table border="1" data-bbox="347 510 916 674"> <tr> <td data-bbox="347 510 635 674">Se paku 1 kontrata në lidhje me shërbimet ngjashme në 3 vitet e fundit (per LOT 1)</td> <td data-bbox="635 510 916 674">Një listë që specifikon parimet relevante të performancës që specifikon; shërbimet e ngjashme; shumën e kontratës; datën dhe pranuesin të dëshmuara me 1 certifikata të pranimit apo 1 referenca për shërbimet e ngjashme përgjatë tri viteve të fundit nga data e publikimit të njoftimit për kontrate</td> </tr> </table> <p>Takođe, gornji isečak člana 69.1 pominje reč može, a ne mora, kao mogućnost za Ugovornog organa prilikom utvrđivanja minimalnih kvalifikacionih kriterijuma.</p>	Se paku 1 kontrata në lidhje me shërbimet ngjashme në 3 vitet e fundit (per LOT 1)	Një listë që specifikon parimet relevante të performancës që specifikon; shërbimet e ngjashme; shumën e kontratës; datën dhe pranuesin të dëshmuara me 1 certifikata të pranimit apo 1 referenca për shërbimet e ngjashme përgjatë tri viteve të fundit nga data e publikimit të njoftimit për kontrate	
Se paku 1 kontrata në lidhje me shërbimet ngjashme në 3 vitet e fundit (per LOT 1)	Një listë që specifikon parimet relevante të performancës që specifikon; shërbimet e ngjashme; shumën e kontratës; datën dhe pranuesin të dëshmuara me 1 certifikata të pranimit apo 1 referenca për shërbimet e ngjashme përgjatë tri viteve të fundit nga data e publikimit të njoftimit për kontrate			
<p>Propust da se izvrši revalorizacija imovine preduzeća</p>	<p>Ne slažemo se sa kvalifikacijom mišljenja</p> <p>Zakon br. 06/L-032 o računovodstvu, finansijskom izveštavanju i reviziju u Poglavlju II Računovodstvo i finansijsko izveštavanje sa članom 4. Finansijsko izveštavanje stav 3. predviđa sledeće; „Prilikom pripreme finansijskih izveštaja za opštu namenu, privredni subjekti primenjuju MRS i MSFI, MSFI za MSP i druge podzakonska akta koje donosi KSFI. Dalje, član 7. predviđa „Sprovođenje standarda za pripremu finansijskih izveštaja za velike privredne subjekte 1. Veliki privredni subjekti na Kosovu u skladu sa članom 5. stavovi 5. i 11. ovog zakona primenjuju MRS i MSFI kao i tumačenja, neophodne preporuke i savete koje izdaje OMRS, a koje odobrava KSFI.“</p> <p>Međunarodni računovodstveni standard (MRS) 16, stav 29. definiše „Poslovna jedinica će izabrati ili model troškova iz stava 30. ili model revalorizacije iz stava 31. kao svoju računovodstvenu politiku i primeniće ovu politiku na sve kategorije materijalnih dugotrajnih sredstava“.</p> <p>Shodno tome, pozivajući se na stav 29. MRS 16, proizilazi da revalorizacija imovine nije obavezna, naprotiv, na osnovu MRS 16 to je jedna od dve opcije koje kompanije mogu da izaberu da koriste u zavisnosti od svojih računovodstvenih politika i potreba finansijskog izveštavanja.</p> <p>Stav 30. MRS 16 definiše „Model troškova:</p>	<p>Nalaz ostaje, prema registru imovine, evidentirano je 4.467 imovina sa istorijskim troškovima od 51.751.886€ koje su potpuno amortizovane, a njihova neto vrednost u knjigama je nula. Nadalje, u okviru imovine sa neto vrednošću nula, nalazi se 453 imovine koje nisu imale nikakve istorijske troškove u trenutku registracije. Od njih, 38 zemljišta, 10 zgrada, 26 puteva, 151 mrežne opreme i 228 druge opreme.</p> <p>MRS 16, Nabavna vrednost stavke dugotrajne materijalne imovine (zemljište, zgrade, mašine i oprema) će se priznati kao sredstvo ako i samo ako:</p> <p>(a) verovatno je da će buduće ekonomske koristi koje se mogu pripisati tom sredstvu priticati u entitet;</p> <p>(b) cena sredstva se može pouzdano izmeriti.</p> <p>S obzirom na veliki broj imovine koja je registrovana sa vrednošću nula (nema početne troškove), tada MRS 16, stav 26 Pravična vrednost imovine za koju ne postoje uporedive tržišne transakcije meri se pouzdano ako (a) promene u rasponu razumnih pravičnih vrednosti nisu značajne za tu imovinu ili (b) mogućnosti različitih procena unutar raspona se mogu razumno proceniti i koristiti za procenu pravične vrednosti. Ako ekonomska jedinica može</p>		

<p>Nakon početnog priznavanja kao sredstva, stavka dugotrajnih materijalnih sredstava se vodi po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu amortizaciju zbog obezvređenja“.</p> <p>Ovaj model je tradicionalniji i uobičajeniji.</p> <p>KOSTT je regulisano javno preduzeće. Kao takvo, sve prihode i troškove utvrđuje i kontroliše Regulatorni ured za energiju.</p> <p>Regulatorni ured za energiju za regulisanu bazu sredstava koristi metod troškova što je jedan od mnogih razloga zašto se KOSTT opredelio za isti metod. RUE ne prihvata dodatne troškove amortizacije za deo revalorizovane imovine u regulatornoj osnovi imovine (RAB) i ne priznaje prihod za ovaj deo.</p> <p>Drugo pitanje ima veze sa visokim troškovima usluga revalorizacije imovine za određenu kompaniju kao što je KOSTT a.d. Trošak revalorizacije koji bi morala da uradi specijalizovana kompanija za revalorizaciju energetskih kompanija kao što je KOSTT a.d.</p> <p>Ova usluga se smatra veoma složenom i veoma skupom. Ako bi KOSTT a.d odlučio da izvrši revalorizaciju i koristi ovu metodu, revalorizacija bi se morala vršiti periodično, ponavljajući najmanje svakih 3 do 5 godina.</p> <p>Procena tržišnih troškova za usluge revalorizacije za specifičnu bazu sredstava koju KOSTT a.d poseduje može se izračunati od 0,5 do 1 milion evra. Ovaj dodatni trošak bio bi dodatno opterećenje za račune za električnu energiju krajnjeg potrošača.</p> <p>Na osnovu gore navedenog, KOSTT je u računovodstvenim politikama definisao model troškova (istorijski trošak) kao najprikladniji i najpovoljniji metod i za kompaniju i za građane Republike Kosovo.</p> <p>Prema proceni menadžmenta, kada se reši pitanje vlasništva (zemljišta), ono će ponovo proceniti ovu kategoriju u skladu sa zahtevima MRS 16.</p>	<p>pouzdana da odredi pravičnu vrednost bilo primljene ili date imovine, tada se pravična vrednost date imovine koristi za merenje troškova primljene imovine osim ako je pravična vrednost primljene imovine mnogo jasnija.</p> <p>Takođe, prema stavu 51 MRS 16, preostala vrednost i korisni vek imovine treba da se preispitaju najmanje na kraju svake godine. Pošto kompanija nije preduzela pravovremene mere za korisni vek te imovine i koristi tu imovinu, entitet može razmotriti reviziju metode obračuna imovine i koristiti drugu metodu amortizacije ili procene koja bolje odražava njihovo aktuelno stanje.</p> <p>Čak i zakon br. 06/L-032 o računovodstvu, finansijskom izveštavanju i reviziji, član 12. Popis imovine i obaveza, tačka 3. citira: Ako zbog različitih okolnosti početno stanje (istorijsko) imovine nema izvorne dokumente ili je inventar imovine nepoznat, njihova validnost za svrhe registracije i poreske svrhe procenjuju licencirani domaći ili strani procenitelji nepokretnosti za procenu i registraciju imovine.</p>
--	--

<p>Slabosti u proceni tendera u aktivnostima nabavke</p>	<p>Ne slažemo se</p> <p>Regulatorna komisija za javne nabavke u uputstvima za EO ili zakonskim tumačenjima dozvoljava isključenje EO iz konkurencije, samo kada dotični EO licitira sa jednom ponudom pojedinačno, a sa drugom kao član grupe/ konzorcijuma za isti postupak nabavke.</p> <p>Poslovni sertifikat, zajedno sa primarnom i sekundarnom delatnošću, vrednuje se samo kao dokaz i dokumentuje se u kontekstu usklađenosti u skladu sa članovima 54, 56. i 59. ZJN.</p> <p>Verifikacije ili analize vlasništva, sve dok se ne pominje u kvalifikacionim kriterijumima, to ne bi dalo drugačiji rezultat tokom procesa procene, jer ne postoji pravni osnov, ili pravno tumačenje od strane RKJN, jer ni RKJN, tokom registracija EO a zatim i tokom tenderskog procesa ne zabranjuje / ograničava takvu situaciju / ponudu.</p> <p>Sve dok su sve gore navedene faze potrošene, UO KOSTT ne može postupiti drugačije, osim da poštuje član 7. i član 54., član 56. i član 59. tokom procesa ocenjivanja i poređenja ponuda, kao i razlog koji navodi revizori u izveštaju to navode kao razlog za eliminaciju, jer ne postoji restriktivni pravni osnov.</p> <p>Ignorisanje drugih srodnih zakona spada u odgovornost EO (i u množini), i rizik koji preuzimaju na osnovu člana 65. gde prvo predaju Izjavu pod zakletvom.</p>	<p>Nalaz ostaje.</p> <p>Prema pravilniku br. 001/2022 o Javnim Nabavkama, privrednom subjektu nije dozvoljeno da podnosi ponudu kao pojedinac i kao član grupe u isto vreme u jednoj nabavci. Stoga, učešće dva privredna subjekta sa istim vlasnikom u istoj proceduri nabavke šteti konkurenciji/stvara nepoštenu konkurenciju.</p> <p>U vezi sa komentarem preduzeća da RKJN, tokom registracije privrednog subjekta i zatim tokom procesa nadmetanja, ne zabranjuje/ograničava takvu situaciju/ponudu, to ne znači da je stoga dozvoljeno da vlasnici koji imaju više od jednog preduzeća podnose ponude u istoj proceduri nabavke.</p>
<p>Neplaćanje obaveza prema dobavljačima</p>	<p>Ne slažemo se</p> <p>Zadržani novac, prema ZJN, Izvođač može povući na dva načina kao u sledećem uputstvu , na zahtev (podrazumevano), u skladu sa Posebnim uslovima ugovora:</p> <p>Zadržavanje novca</p> <p>a) Iznos koji je naveden u Posebnim uslovima ugovora biće zadržan od bilo koje isplate Dobavljaču do završetka Projekta.</p> <p>b) Po izdavanju sertifikata/dokumenta o završetku projekta od strane menadžera</p>	<p>Nalaz ostaje,</p> <p>Slov zadržanog novca postavljen je od strane preduzeća u Posebnim uslovima ugovora. U ovom delu nije precizirano da privredni subjekt mora podneti pismeni zahtev nakon isteka perioda za nedostatke za isplatu zadržanog iznosa od strane preduzeća.</p> <p>Čak je i u komentaru samog naručioca jasno naglašeno da je u posebnim uslovima precizirano da će se sa izdavanjem Certifikata/Dokumenta o</p>

	<p>projekta, ukupan zadržani iznos će biti plaćen dobavljaču kada istekne garantni period za nedostatke i menadžer projekta potvrdi da su nedostaci o kojima je menadžer projekta obavestio dobavljače pre kraja ovog perioda su ispravljani.</p> <p>Dobavljač može zameniti novac koji se drži bankarskom garancijom ili garancijom osiguravajućih društava „na zahtev“.</p> <p>Pošto je zadržani novac u primarnom interesu Izvođača, treba ga zatražiti kao isplatu uz zvanični službeni zahtev putem e- maila ili drugog, sa kojim zahtevom istovremeno Izvođač izjavljuje/uverava</p> <p>Menadžera projekta da nije bilo kvarova tokom garantnog roka ili perioda odgovornosti za kvar.</p> <p>Odeljenje za nabavke potvrđuje da takav zvaničan zahtev nije podnet od strane Izvođača, odnosno Izvođača radova za revidirane ugovore/uzorke, za oslobađanje zadržanog novca.</p> <p>Svaka uplata zadržanog novca se vrši uz Izveštaj o prihvatanju aktivnosti koje je sproveo Menadžer projekta, a u nedostatku zahteva Izvođača (koji se dostavlja kao dopunski dokaz za uplatu, između ostalog) plaćanje nije moglo da se izvrši.</p> <p>Prema KVK-u, ovo je jedini način službene komunikacije u vezi sa isplatama, u ovim slučajevima i za isplatu zadržanog novca.</p> <p>Dotični Izvođač ili Izvođači su primenili ovaj put komunikacije/odobrenja za isplatu plaćanja zadržanog novca u drugim projektima.</p> <p>Nemar izvođača ne može se pripisati ugovornom organu.</p>	<p>Završenju Projekta od strane Menadžera Projekta, ukupan zadržani iznos isplatiti dobavljaču kada istekne garantni period za nedostatke i Menadžer Projekta potvrdi da su prijavljeni nedostaci od strane Menadžera Projekta dobavljaču pre isteka tog perioda ispravljani.</p> <p>Ako dobavljač želi da zameni zadržani novac bankarskom garancijom ili garancijom osiguravajuće kompanije, to treba učiniti "na zahtev".</p> <p>Pored toga, u okviru opštih uslova ugovora za nabavke, precizirano je da se konačni sertifikat o prijemu izdaje od strane naručioca u roku od 30 dana od isteka garantnog perioda ili odmah nakon eventualnih popravki koje su tražene. Dok se u ugovorima za radove u opštim uslovima ugovora precizira da će zadržani iznos ili zadržana garancija biti isplaćeni u roku od 30 dana od izdavanja izjave o konačnom obračunu.</p> <p>Takođe, u posebnim uslovima ugovora navedenim u okviru ovog pitanja, precizirano je da se nijedan račun neće podnositi na plaćanje bez elektronskog usklađivanja (email) sa menadžerom projekta i službenikom za nabavke da je račun ispravan i da su isporuke primljene.</p> <p>Na osnovu toga, jasno je zahtevano da se u slučaju realizacije plaćanja zahteva komunikacija putem emaila između službenika preduzeća. Dakle, ni u jednom delu ugovora nije zahtevano da za realizaciju plaćanja zadržanih od strane naručioca prvo mora postojati pismeni zahtev od strane privrednog subjekta kako je preduzeće tvrdilo u komentaru.</p> <p>Ako je ekonomski operater ispunio sve uslove navedene u ugovoru, tada bi preduzeće trebalo da izvrši plaćanja prema uslovima ugovora.</p> <p>Zaključno, komentar preduzeća u vezi sa ovim pitanjem je u potpunosti</p>
--	--	---

		suprotnosti sa zahtevima postavljenim u posebnim uslovima ugovora od strane samog preduzeća.
Potpisivanje ugovora za reviziju finansijskih izveštaja	<p>Ne slažemo se</p> <p>O ovom pitanju se razgovaralo na prvom sastanku između izvršnog direktora, pomoćnika generalnog revizora, direktora revizije i revizorskog tima. Izvršni direktor ih je obavestio na prvom sastanku da je KOSTT u procesu nabavke za usluge eksterne revizije. To je zato</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kancelarija za reviziju je u svom saopštenju i u raspravi navela da za 2023. godinu ne sprovodi revizije za posebne namene za KOSTT, odnosno reviziju izjava za potrebe Regulatornog ureda za energiju. 2. Potpisivanje ugovora za reviziju finansijskih izveštaja obavljeno je za dva izveštaja: <ol style="list-style-type: none"> a. Revizorski izveštaj za godišnje finansijske izveštaje u skladu sa Zakonom br. 06/L-032 o računovodstvu, finansijskom izveštavanju i reviziji, na osnovu kojeg su predviđeni rokovi za dostavljanje revidiranih finansijskih izveštaja Kosovskom savetu za finansijsko izveštavanje i Ministarstvu industrije, preduzetništva i trgovine. b. Takođe, prema ovom zakonu, Kosovskoj agenciji za statistiku daje se zakonski rok za slanje izveštaja o finansijskom položaju, računima dobitaka i gubitaka, kao i dodatnih informacija u vezi sa prethodnom kalendarskom godinom u statističke i druge svrhe. c. Izveštaj revizije godišnjih finansijskih izveštaja za posebne namene prema regulatornim računovodstvenim smernicama RUE. d. Ovi izvještaji su međusobno povezani i revizija samo jednog izvještaja od strane nezavisnog revizora bi bila korisna jer vreme i sve iste procedure koriste nezavisni revizori za davanje mišljenja o oba izveštaja. 	<p>Nalaz ostaje.</p> <p>Nacionalna Kancelarija Revizije je obavestila KOSTT 18.09.2024 o planu revizije gde će KOSTT biti predmet revizije GFI za 2023. godinu.</p> <p>Ovo je učinjeno prema Zakonu br. 05/L-055 o Generalnom Revizoru i Nacionalnoj Kancelariji Revizije Republike Kosovo, član 18, stav 4, koji citira: Nacionalna Kancelarija Revizije može da vrši obavezne revizije pravilnosti u Javnim Preduzećima. Generalni Revizor obaveštava Akcionara najkasnije do 30. septembra tekuće godine o tome koje će od ovih revizija biti obavljene.</p> <p>Uprkos zvaničnom obaveštenju NKR za početak procesa revizije, KOSTT je 29.09.2023. godine obavio obaveštenje o ugovoru i bez održavanja sastanka sa timom Nacionalne Kancelarije Revizije.</p> <p>Nadalje, na prvom sastanku održanom 23.10.2024. od strane NKR i menadžmenta KOSTT-a, ponovo je najavljeno da će reviziju finansijskih izveštaja za 2023. godinu obaviti NKR.</p> <p>Uprkos tome, KOSTT je potpisao ugovor od 12.12.2023 za dva revizorska izveštaja, uključujući i jedan od finansijskih izveštaja, koji je NKR već započela.</p> <p>Što se tiče komentara KOSTT-a u kojem se kaže da je angažovanje revizorske kompanije bilo neophodno jer: Nacionalna kancelarija revizije nije ponudila reviziju Izveštaja za posebne namene na zahtev RUE za 2023. godinu, komentar kao takav ne važi za činjenica da je KOSTT imao mogućnost da započne tenderski proces samo za ugovaranje revizije za posebne potrebe.</p>

	<p>Angažovanje revizorske kuće bilo je neophodno zbog:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nacionalna kancelarija za reviziju nije ponudila reviziju Izveštaja za posebne namene na zahtev RUE za 2023. godinu. - Zakonski rok do 30. aprila tekuće godine za podnošenje revidiranih finansijskih izveštaja i dodatnih izveštaja Kosovskom savetu za finansijsko izveštavanje i Ministarstvu industrije, preduzetništva i trgovine. (Zakon br. 06/L-032 o računovodstvu, finansijskom izveštavanju i reviziji) - U slučaju neslanja potrebne dokumentacije ili slanja sa zakašnjenjem u KSFI, zakon predviđa pravo na izricanje kaznenih mera u zavisnosti od klasifikacije preduzeća. (Zakon br. 06/L-032, član 36). - Posebne odredbe iz Sporazuma o kreditu sa EBRD od 2014. godine, koje zahtevaju od KOSTT-a da angažuje nezavisnu advokatsku firmu. 	
<p>Prekoračenje ukupne vrednosti kategorije prema ugovoru</p>	<p>Ne slažemo se</p> <p>Procedura nabavke objavljena/ugovorena 2020. godine, pre nego što je RKJN dao pravno tumačenje, što je bilo u junu 2023. godine, a pre stupanja na snagu Uredbe o nabavkama br. 01/2022 od 01.11.2022.</p> <p>Ovaj nalaz takođe nije zasnovan na Uredbi i Operativnom uputstvu iz 2019. i 2021. godine. Način objavljivanja okvirnih ugovora sa kategorizacijom je preciziran/regulisan članom 56.15.</p> <p>Okvirni ugovori sa kategorizacijom, prema Uredbi i Operativnom uputstvu iz 2019. i 2021. godine, primenjeni su na okvirne ugovore kod kojih je bilo nemoguće odrediti količinu.</p> <p>Ograničenje ukupne vrednosti realizacije kategorije je sada postavljeno u Uredbi o nabavkama br. 01/2022, koja je trenutno na snazi.</p>	<p>Nalaz ostaje.</p> <p>Uprkos komentaru naručioca, nalaz je iz razloga što je i u okviru pravila i uputstva za rad javnih nabavki iz 2019. i 2021. godine (sada van snage) i u okviru Pravilnika 001/2022 za javne nabavke da je na snazi, sadržina kriterijuma je ista.</p> <p>Čak i na osnovu ukinutih uputstava, zatraženo je da kad god Naručilac ne zna indikativne količine, ugovore sa jediničnim cenama, UA mora odrediti pondere na osnovu značaja svake „kategorije usluga“ ili svake „stavku“ kako bi UA utvrdio koja je ponuda sa najnižom cenom</p> <p>Dakle, razlog određivanja pondera je utvrđivanje najniže cene na osnovu načina na koji ugovorni organ određuje kategorije. Na osnovu tih kategorija dalje treba da se vrši i realizacija ugovora. Dakle, zakonski zahtevi su</p>

	<p>Ovo su nepremostive činjenice i smatramo da to treba navesti i u nacrtu završnog izveštaja, a kao nalaz u potpunosti izbaciti iz završnog izveštaja, jer nije zasnovano na članovima propisa ili smernicama koje su bile na snazi pre datuma objavljivanja/potpisivanja predmetnog okvirnog ugovora.</p>	<p>ostali isti i interpretacija RKJN-a iz 2023. godine je samo dala detaljnija objašnjenja u vezi sa ovim zahtevom.</p>
--	---	---

OPERATOR SISTEMI TRANSMISIONI DHE TREGU KOSTT sh.a
 TRANSMISSION SYSTEM AND MARKET OPERATOR KOSTT J.S.C
 OPERATOR SISTEMA PRENOSA I TRZISTA KOSTT d.d

Nr. 1594 Dt. 25.06.2024
 PRISHTINE-A

REPUBLIKA E KOSOVES REPUBLIKA KOSOVA REPUBLIC OF KOSOVO ZYRA KOMBËTARE E AUDITIMIT NACIONALNA KANCELARIJA REVIZIJE / NATIONAL AUDIT OFFICE			
DATE: 25-06-2024			
Mësimi Org. Org. Jodh. Org. Unit	Shif. klasif. Klasif. Kod Class. Code	Nr. Prot. Br. Prot. Prot. No.	Nr. faqeve Br. Stranica No. Pages
05	47	955	10

OPERATOR SISTEMI TRANSMISIONI DHE TREGU SH.A
 TRANSMISSION SYSTEM AND MARKET OPERATOR J.S.C
 OPERATOR SISTEMA PRENOSA I TRZISTA A.D

LETËR E KONFIRMIMIT

Për pajtueshmërinë me gjetjet e Auditorit të Përgjithshëm për vitin 2023 dhe për zbatimin e rekomandimeve

Për: Zyrën e Kombëtare të Auditimit

Të nderuar,

Përmes kësaj shkrese, konfirmoj se:

- kemi pranuar draft raportin e Zyrës Kombëtare të Auditimit për auditimin e Pasqyrave Financiare të KOSTT sh.a, për vitin 2023 (në tekstin e mëtejshëm “Raporti”);
- pajtohem pjesërisht me gjetjet dhe rekomandimet dhe nuk kemi ndonjë koment shtesë përveç atyre të pasqyruara në shtojcën e komenteve për përmbajtjen e Raportit; si dhe
- brenda 30 ditëve nga pranimi i Raportit final, do t’ju dorëzohet një plan i veprimit për zbatimin e rekomandimeve, i cili do të përfshijë afatet kohore dhe stafin përgjegjës për zbatimin e tyre.

Z. Jeton Mehmeti

Kryesues i Bordit të KOSTT sh.a

Data: 25 qershor.2024, Prishtinë,

Završne beleške

- ¹ Usklađenost sa vlastima – usklađenost sa svim relevantnim zakonima, pravilima, propisima, standardima i dobrim praksama
- ² Kolektivno referisanih kao usklađenost sa vlastima
- ³ Vredi napomenuti da su se transferi imovina sa KEK-a na KOSTT desili i tokom 2012-2013..

OPERATOR SISTEMI TRANSMISIONI DHE TREGU KOSTT sh.a
TRANSMISSION SYSTEM AND MARKET OPERATOR KOSTT J.S.C
OPERATOR SISTEMA PRENOSA I TRZIŠTA KOSTT d.d

Nr. 940 Dt. 18 04 2024
PRISHTINË- A

PASQYRAT FINANCIARE

OPERATOR SISTEMI, TRANSMISIONI DHE TREGU - KOSTT SH.A

31 DHJETOR 2023

PËRMBAJTJA

	Faqe
Pasqyra e pozicionit financiar	3
Pasqyra e të ardhurave gjithëpërfshirëse	4
Pasqyra e ndryshimeve në ekuitet	5
Pasqyra e rrjedhës së parasë	6
Shënimet për pasqyrat financiare	7

**PASQYRA E POZICIONIT FINANCIAR
MË 31 DHJETOR 2023**

		31 dhjetor 2023 EUR'000	31 dhjetor 2022 EUR'000
PASURITË			
PASURITË AFATGJATA			
Prona, impiantet dhe paisjet	4	122,384	132,900
Pasuritë e paprekshme	5	275	407
Investimet në shoqëri	6	362	617
Investimet financiare	7	40	40
GJITHSEJ PASURITË AFATGJATA		123,061	133,964
PASURITË AFATSHKURTËRA			
Stoqet	8	4,595	4,407
Llogaritë e arkëtueshme tregtare dhe të tjera	9	61,296	84,101
Tatimi i arkëtueshem mbi të ardhurat e korporatave		32	59
Depozitat me afat	10	4,800	4,800
Paraja dhe ekuivalentet e parasë	11	26,747	67,273
GJITHSEJ PASURITË AFATSHKURTËRA		97,470	160,641
GJITHSEJ PASURITË		220,531	294,605
EKUITETI DHE DETYRIMET			
EKUITETI			
Kapitali aksionar	12	25	25
Rezervat e transferimit	13	53,377	53,377
Fitimet e mbajtura		30,127	47,233
GJITHSEJ EKUITETI		83,529	100,635
DETYRIMET			
DETYRIMET AFATGJATE			
Grantet e shtyra	14	36,850	43,034
Detyrimet e shtyera tatimore	25	6,380	6,539
Huatë	15	21,309	26,583
GJITHSEJ DETYRIMET AFATGJATE		64,539	76,156
DETYRIMET AFATSHKURTËRA			
Huatë	15	5,145	32,457
Të pagueshmet tregtare dhe të tjera	16	67,318	85,356
GJITHËSEJ DETYRIMET AFATSHKURTËRA		72,463	117,813
GJITHSEJ DETYRIMET		137,002	193,969
GJITHSEJ EKUITETI DHE DETYRIMET		220,531	294,605

Këto pasqyra financiare janë miratuar nga Bordi i Drejtorëve të Kompanisë më 8 prill 2024 dhe janë nënshkruar në emër të tij nga :

Evetar Zeqiri
Kryeshef ekzekutiv

Nebih Haziri
Zyrtar kryesor financiar

**PASQYRA E TË ARDHURAVE GJITHËPËRFSHIRËSE
PËR VITIN E PËRFUNDUAR MË 31 DHJETOR 2023**

	Shënimet	2023 EUR'000	2022 EUR'000
Shitjet	17	36,800	34,720
Të ardhurat e tjera	18	9,141	16,189
Shpenzimet/Të ardhurat nga burimet e energjisë së ripërtëtitshme, neto	19	(5,131)	1,236
GJITHSEJ TË ARDHURAT		40,810	52,145
Të ardhura të tjera nga grantet	20	18,193	64,049
Lirimi/(ngarkesa) për provizionim të llogarive të arkëtueshme	9	2,276	(3,012)
Humbja e energjisë	21	(35,731)	(78,067)
Zhvlerësimi dhe amortizimi	4,5	(14,817)	(15,538)
Shpenzimet tjera operative	22	(21,253)	(12,499)
Shpenzimet e personelit	23	(5,258)	(5,345)
Riparimi dhe mirëmbajtja	24	(506)	(606)
FITIMI(HUMBJA)NGA OPERACIONET		(16,286)	1,127
Të ardhurat financiare	25	889	1,845
Shpenzimet financiare		(1,612)	(1,456)
Shpenzimet financiare/Të ardhurat		(723)	389
Pjesa e fitimi/humbjes në shoqëri	6	(255)	(251)
FITIMI(HUMBJA) PARA TATIMIT		(17,264)	1,265
Shpenzimet e tatimit në fitim	26	159	(471)
FITIMI(HUMBJA) PËR VITIN		(17,105)	794
Të ardhura të tjera gjithëpërfshirëse		-	-
Te ardhurat nga ndryshimet ne rezerva		-	9
GJITHSEJ TË ARDHURAT(HUMBJA) GJITHËPËRFSHIRËSE PËR VITIN		(17,105)	803

PASQYRA E NDRYSHIMEVE NË EKUITET
PËR VITIN E PËRFUNDUAR MË 31 DHJETOR 2023

	Kapitali aksionar EUR '000	Rezervat e rivlerësimit EUR '000	Fitimet e mbajtura EUR '000	Gjithësej EUR '000
MË 01 JANAR 2023	25	53,377	47,234	100,635
Transaksioni me pronarin				
Dividenda e paguar gjatë vitit	-	-	-	-
Gjithësej transaksionet me pronarin	-	-	-	-
Fitimi për vitin	-	-	(17,105)	(17,105)
Të ardhura të tjera gjithëpërfshirëse:	-	-	-	-
GJITHSEJ TË ARDHURAT TJERA GJITHËPËRFSHIRËSE	-	-	(17,105)	(17,105)
MË 31 DHJETOR 2023	25	53,377	30,128	83,530
MË 01 JANAR 2022	25	53,367	46,440	99,832
Transaksioni me pronarin				
Dividenda e paguar gjatë vitit	-	-	-	-
Gjithësej transaksionet me pronarin	-	-	-	-
Fitimi për vitin	-	-	794	794
Të ardhura të tjera gjithëpërfshirëse:	-	9	-	9
GJITHSEJ TË ARDHURAT TJERA GJITHËPËRFSHIRËSE	-	9	794	803
MË 31 DHJETOR 2022	25	53,377	47,234	100,635

**PASQYRA E RRJEDHËS SË PARASË
PËR VITIN E PËRFUNDUAR MË 31 DHJETOR 2023**

		EUR'000	EUR'000
AKTIVITETET OPERATIVE			
Fitimi/(humbja) para tatimit		(17,264)	1,265
Rregulluar për:			
Zhvlerësimi dhe amortizimi	4,5	14,817	15,538
Të ardhurat nga interesi		(889)	(1,845)
Shpenzimet e interesit		1,612	1,456
Provizionet dhe detyrimet tjera		197	251
Provizionet për llogari të arkëtueshme		(2,276)	3,012
Të shlyera - jashtë përdorimi		26	22
Dëmtimi i investimeve në shoqëri		255	251
Të ardhurat e shtyra nga grantet		(18,193)	(64,049)
<i>Të ardhurat(humbja) operative para ndryshimeve në kapitalin qarkullues</i>		(21,715)	(44,099)
Ndryshimet në kapitalin qarkullues:			
Stoqet		(188)	41
Llogaritë e arkëtueshme tregtare dhe të tjera		24,485	(5,387)
Detyrimet tregtare dhe të tjera		(16,621)	(4,352)
Fitimi/(humbja) nga operacionet pas ndryshimeve në kapitalin qarkullues		(14,040)	(53,797)
Tatimi mbi fitimin (I paguar)		(42)	(59)
Paraja e gjeneruar nga aktivitetet operative		(14,082)	(53,857)
AKTIVITETET INVESTUESE			
Interesi i arkëtuar		68	279
Pagesë për investimet në shoqëri		-	-
(Blerja) e pronës, pajisjeve dhe pasurive të paprekshme		(4,195)	(3,069)
Pagesë e depozitave me afat/Arketim		-	12,000
Dividendë e pranuar		-	-
Paraja e gjeneruar nga aktivitetet investive		(4,126)	9,210
AKTIVITETET FINANCUESE			
Interesi (i paguar)		(1,612)	(1,456)
Pagesë e huazimeve		(32,585)	(6,014)
Huatë e pranuar		-	26,441
Të ardhurat nga Grantet		11,880	57,500
Paraja e gjeneruar nga aktivitetet financuese		(22,317)	76,471
NDRYSHIMI NETO NË PARA DHE EKVIVALENTËT E PARASË		(40,526)	31,823
Paraja dhe ekuivalentet e parasë në fillim		67,273	35,450
PARAJA DHE EKVIVALENTET E PARASË NË FUND	11	26,747	67,273

SHËNIMET

	Faqe
1 Informata të përgjithshme	8
2 Përmbledhje e politikave kontabël të rëndësishme	8
3 Gjykime të rëndësishme dhe burime kyçe të të pasigurisë në vlerësim	19
4 Prona, impiantet dhe pajisjet	20
5 Pasuritë e paprekshme	22
6 Investimet në shoqëri	22
7 Investimet financiare	23
8 Stoqet	24
9 Të arkëtueshme tregtare dhe të tjera	24
10 Depozitat me afat	25
11 Paraja dhe ekuivalentet e parasë	25
12 Kapitali aksionar	25
13 Rezerva e transferit	25
14 Grantet e Shtyra	26
15 Huatë	27
16 Detyrimet tregtare dhe të tjera	28
17 Të ardhurat	29
18 Të ardhurat e tjera operative	29
19 Të ardhurat/Shpenzimet nga burimet e ripërtëritshme të energjisë	29
20 Të ardhurat tjera nga Grantet	29
21 Humbja e Energjisë	30
22 Shpenzimet e tjera operative	30
23 Shpenzimet e personelit	30
24 Riparimet dhe Mirëmbajtjet	31
25 Të ardhurat dhe shpenzimet financiare	31
26 Shpenzimet e tatimit mbi fitimin	31
27 Instrumente Financiare sipas kategorive	32
28 Matja e vlerës së drejtë	33
29 Informacion mbi rreziqet financiare	34
30 Menaxhimi i riskut kapital	37
31 Palët e lidhura	37
32 Zotimet dhe kontingjencat	38
33 Ngjarjet pas datës raportuese	38

SHËNIME PËR VITIN QË PËRFUNDON MË 31 DHJETOR 2023

1 INFORMATA TË PËRGJITHSHME

Operator Sistemit Transmisioni dhe Tregut (këtu e tutje "Kompania" ose "KOSTT Sh.A") u themelua si një entitet i pavarur më 23 dhjetor 2005 nga transformimi i Korporata Energjetike e Kosovës ("KEK") dhe u regjistrua si një kompani aksionare Rregullorja e UNMIK-ut Nr. 2001/6 e datës 8 Shkurt 2001 mbi Organizatat e Biznesit ("Rregullorja") me numrin e regjistrimit të biznesit 70325350. Kompania filloi punën e saj në mënyrë të pavarur nga 1 korriku 2006 sipas marrëveshjes midis KEK Sh.A. dhe KOSTT Sh.A. në lidhje me marrëdhënien kalimtare, tregtare dhe operacionale midis KEK SH.A dhe KOSTT SH.A mbi transferimin e përgjegjësisë për operacionet dhe mirëmbajtjen e Rrjetit të Transmetimit të KOSTT SH.A. Adresa e zyrës së regjistruar të Kompanisë është "Ndërtesa e Transmisionit dhe Dispečimit, Isa Boletini Nr. 39, 10000, Prishtinë, Republika e Kosovës. Kosova shpalli pavarësinë e saj më 17 shkurt 2008. Në përputhje me Ligjin Nr. 03 / L-087 të datës 13 Qershor 2008 mbi "Ligjin për Ndërmarrjet Publike", Sistemi i Transmisionit dhe Operatori i Tregut SH.A. është pronë e Republikës së Kosovës.

Aktivitetet kryesore të Kompanisë janë menaxhimi dhe funksionimi i sistemit të transmisionit të energjisë elektrike në Kosovë dhe janë përgjegjës për transmetimin e energjisë elektrike në rrjetet kryesore elektrike të tensionit të lartë. Si një operator i tregut Kompania është gjithashtu përgjegjëse për organizimin dhe administrimin e tregtisë në energji elektrike dhe menaxhon procesin e zgjidhjes. Më 31 Dhjetor 2023 Kompania ka 345 punonjës (2022: 348)

2 PËRMBLEDHJE E POLITIKAVE KONTABËL TË RËNDËSISHME

Politikat kryesore të kontabilitetit të miratuara gjatë përgatitjes së këtyre pasqyrave financiare janë dhënë më poshtë.

2.1 BAZA E PËRGADITJES DHE DEKLARATA E PAJTUESHMËRISË

Këto pasqyra financiare janë përgatitur mbi bazën e parimit të vijimësisë dhe në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Raportimit Financiar ("SNRF"), duke qenë standarde dhe interpretime të lëshuara nga Bordi i Standardeve Ndërkombëtare të Kontabilitetit ("BSNEK").

Pasqyrat financiare janë përgatitur duke përdorur bazat e matjes të specifikuar nga SNRF-të për secilin lloj të pasurisë, detyrimit, të ardhurave dhe shpenzimeve. Bazat e matjes janë përshkruar më plotësisht në politikat e kontabilitetit më poshtë.

Përgatitja e pasqyrave financiare në përputhje me SNRF-të kërkon përdorimin e vlerësimeve të caktuara kritike të kontabilitetit. Ai gjithashtu kërkon që menaxhmenti të ushtrojë gjykimin e tij në procesin e zbatimit të politikave të kontabilitetit të Kompanisë. Fushat që përfshijnë një shkallë më të lartë gjykimi ose kompleksiteti, ose fushat ku supozimet dhe vlerësimet janë të rëndësishme për pasqyrat financiare janë shpalosur në Shënimin 3: Gjykimi i rëndësishëm dhe burimet kryesore të pasigurisë së vlerësimit.

Pasqyrat financiare janë përgatitur më dhe për vitet e përfunduara më 31 Dhjetor 2023 dhe 2022. Të dhënat aktuale dhe krahasuese të shprehura në këto pasqyra financiare shprehen në mijëra Euro, përveç nëse përcaktohet ndryshe. Kur është e nevojshme, shifrat krahasuese janë riklasifikuar për t'u përshtatur me ndryshimet në prezantim për vitin.

Pasqyrat financiare paraqiten në Euro ("EUR"), e cila është monedha prezantuese dhe funksionale e Kompanisë.

2.2 PARIMI VIJIMËSISË

Gjatë vitit financiar aktual, Kompania ka raportuar një humbje prej 17,102 mijë euro krahasuar me një fitim prej 794 mijë euro në vitin paraprak. Kjo humbje ka ardhur si pasojë e mos mbulimit të konsumit në pjesën veriore të Kosovës. Në humbjen operative për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023 janë përfshirë shpenzimet për energjinë në komunat veriore të Republikës së Kosovës në vlerë prej 26,789 mijë euro (31 dhjetor 2022: 63,177 mijë euro). Këto shpenzime nuk janë shpenzime të kompanisë në rrjedhën normale të operimit, megjithatë kompania ka qene e obliguar t'i paguajë në bazë të Ligjit 05/L-081 për energjinë elektrike dhe licencës së lëshuar nga Zyra e Rregullatorit për Energji, në bazë të së cilës kompania është përgjegjëse për balancimin e sistemit energjetik. Gjatë vitit 2023, qeveria ka dhënë grante në vlerë prej 11,880 mijë euro, e cila mbuloi një pjesë të humbjeve të shkaktuara të energjisë në komunat veriore. Menaxhmenti e ka ngritur këtë çështje në Kuvendin e Kosovës dhe në Qeverinë e Kosovës dhe aktualisht është në pritje të një vendimi për kompenzimin e kostove të pa mbuluara për pjesën veriore të Kosovës.

Nga janari i vitit 2024 obligimin për furnizimin me energji për pjesën veriore të Kosovës e ka kompania Elektroserver dhe KOSTT është liruar nga ky obligim sipas vendimit të ZRrE.

Menaxhmenti po monitoron nga afër këta faktorë të mësipërm dhe do të vazhdojë të zbatojë masat e duhura për të zbutur ndikimin e tyre të mundshëm në operacionet dhe performancën financiare të Kompanisë.

Bazuar në performancën aktuale financiare të Kompanisë dhe veprimet e ndërmarra nga drejtimi për të ruajtur supozimin e vazhdimësisë, menaxhmenti beson se është e përshtatshme të përgatiten pasqyrat financiare mbi bazën e vijimësisë.

2.3 STANDARDET E REJA APO TË NDRYSHUARA KONTABËL DHE INTERPRETIMET E ADOPTUARA

a) Standardet, interpretimet dhe ndryshimet e reja të miratuara nga 1 janari 2023

Ndryshimet e mëposhtme të standardeve ekzistuese të publikuara nga Bordi i Standardeve Ndërkombëtare të Kontabilitetit të cilat janë efektive për periudhën raportuese:

- SNRF 17 Kontratat e Sigurimit.
- Ndryshimet në SNRF 17 Kontratat e Sigurimit: Zbatimi fillestar i SNRF 17 dhe SNRF 9 - Informacion krahasues.
- Ndryshimet në SNK 1 Prezantimi i Pasqyrave Financiare dhe SNRF Deklarata e Praktikës 2: Shpalosja e Politikave të Kontabilitetit.
- Ndryshimet në Politikat e Kontabilitetit të SNK 8, ndryshimet në vlerësimet e kontabilitetit dhe gabimet: Përkufizimi i vlerësimeve të kontabilitetit.
- Ndryshimet në SNK 12 Tatimi mbi të ardhurat: Tatimi i shtyrë në lidhje me pasuritë dhe detyrimet që rrjedhin nga një transaksion i vetëm.
- Ndryshimet në SNK 12 Tatimi mbi të ardhurat: Reforma ndërkombëtare e tatimeve - Shtylla Dy-Rregullat e modelit.

Ndryshimet dhe standardet e tjera të përmendura më sipër nuk kanë ndikim domethënës që aplikohen në Kompani përveq SNK 1 Shpalosjes së politikave të kontabilitetit që është adaptuar në pasqyra financiare për vitin që përfundon me 31 Dhjetor 2023.

Reforma e Referencës së Normës së Interesit - 'faza 2' e IBOR (Ndryshimet në SNRF 9, SNK 39, SNRF 7, SNRF

Këto ndryshime në standardet e ndryshme të SNRF janë efektive të detyrueshme për periudhat e raportimit që fillojnë më ose pas 1 janarit 2023, megjithatë, Kompania i ka miratuar ato para hyrjes në fuqi të tyre. Këto ndryshime modifikojnë kërkesat specifike të kontabilitetit mbrojtës për të lejuar kontabilitetin mbrojtës të vazhdojë për mbrojtjet e prekura gjatë periudhës së pasigurisë përpara se elementët e mbrojtur ose instrumentet mbrojtës të prekur nga referencat aktuale të normave të interesit të ndryshohen si rezultat i reformave në vazhdim të referencës së normës së interesit. Ndryshimet nuk janë relevante për Kompaninë duke pasur parasysh se ajo nuk zbaton kontabilitetin mbrojtës për ekspozimet e tij standarde të normave të interesit.

b) Standardet dhe interpretimet efektive në periudhën aktuale (vazhdim)

Ekzistojnë një numër standardesh, ndryshime në standarde dhe interpretime të cilat janë publikuar nga BSNK por ende nuk janë efektive për periudhën e raportimit dhe si të tilla nuk janë aplikuar akoma nga Kompania.

Ndryshimet e mëposhtme janë efektive për periudhën që fillon më 1 janar 2024:

- IAS 1 Paraqitja e Pasqyrave Financiare (Amendamente në lidhje me klasifikimin e detyrimeve, amendament për shtyrjen e datës efektive të amendamenteve të janarit 2020, amendamente në lidhje me klasifikimin e borxheve me konventa), efektive nga 1 janar 2024.
- IFRS 7 Instrumente Financiare: Shpalosjet (Amendamente në lidhje me marrëdhëniet e financimit të furnizuesit), efektive nga 1 janar 2024.
- IFRS 16 Qiratë (Amendamente për të sqaruar se si një shitës-qiradhënës më pas mat shitjet dhe kthimet e transaksioneve të qirave), efektive nga 1 janar 2024.
- IAS 7 Pasqyra e Rrjedhës së Parave (Amendamente në lidhje me marrëdhëniet e financimit të furnizuesit), efektive nga 1 janar 2024.
- IFRS S1 Kërkesat e Përgjithshme për Shpalosjes së Informacionit Financiar lidhur me Qëndrueshmërinë, efektive nga 1 janar 2024.
- IFRS S2 Shpalosjet lidhur me Klimën, efektive nga 1 janar 2024.

2.4 NJOHJA E TË ARDHURAVE

E hyra nga shitja njihet në shumën që reflekton vlerësimin për të cilën kompania pritet të jetë e thirrur në shkëmbimin e të mirave apo shërbimeve të klientit. Për çdo kontratë me klient, kompania: identifikon kontratën me klientin; identifikon obligimet në kontratë; përcakton çmimin e transaksionit që merr në llogari vlerësimet e ndryshme dhe vlerën në kohë të parasë; alokon çmimin e transaksionit për detyrimet e veçanta në bazë të çmimit të shitjes së pavarur të çdo malli apo shërbimi që do të dërgohet; dhe njeh të hyrat kur ose secili obligim është përfunduar në një mënyrë që përshkruan transferin e mallrave ose shërbimeve të premtuara.

Vlerësimet e ndryshme brenda çmimit të transaksionit, nëse ka, reflektojnë koncesionet të siguruara të klientit siç janë zbritjet, rabatet dhe rimbursimet, çdo bonus potencial i arkëtueshëm nga klienti dhe çdo ngjarje tjetër kontingjente. Vlerësimet e tilla përcaktohen duke përdorur ose metodën e 'vlerës së pritur' ose metodën e 'vlerës më të mundshme për të ndodhur'. Matja e vlerësimeve të ndryshme i nënshtrohet një parimi kufizues prej ku shitja do të njihet vetëm deri në shkallën që është shumë e mundshme që një kthim domethënës në vlerën e grumbulluar të shitjes nuk do të ndodhë. Vlerësimi i kufizuar vazhdon derisa pasiguria e shoqëruar me vlerësimin e ndryshëm zgjidhet më pas. Shumat e pranuar që i nënshtrohen parimit të kufizuar njihen fillimisht si të hyra të shtyra në formë të një detyrimi të ndarë rimbursues.

Të ardhurat nga Sistemi i Transmisionit

Të ardhurat nga Sistemi i Transmisionit janë të ardhura nga tarifat për transmetimin e energjisë përmes rrjetit të transmisionit. Të ardhurat nga operatori i sistemit janë kryesisht të ardhura me Kompanin e Furnizimit me Energji Elektrike të Kosovës (KESCO). Tarifat e ngarkuara janë për shërbimet e mirëmbajtjes dhe zhvillimit të transmetimit të energjisë elektrike.

Të ardhurat nga Operatori i Sistemit

Të ardhurat nga Operatori i Sistemit janë të ardhurat nga tarifat të cilat gjenerohen për funksionimin e sistemit. Të ardhurat atje janë kryesisht nga Korporata Energjetike e Kosovës (KEK) dhe KESCO. Tarifat tarifohen për operacione efikase të rrjetit, përfshirë rrjetin ndërkombëtar.

Të ardhurat nga Operatori i Tregut

Të ardhurat nga Operatori i Tregut janë të ardhurat e gjeneruara nga funksionimi i tregut në përputhje me ligjin për energjinë dhe gjithashtu nga shërbimet nga administrimi i tregut të centralizuar të energjisë elektrike në Kosovë. Të hyrat përfshijnë gjithashtu shërbimet për balancimin e bilanceve jo-energjetike.

Të ardhurat nga Burimet e Ripërtërishme të Energjisë (BRE)

Ligji për Energjinë Elektrike LIGJI Nr. 05 / L - 085 ndër të tjera detyron Operatorin e Tregut për shitjen dhe blerjen e energjisë elektrike të prodhuar nga BRE. Në këtë kontekst, Zyra e Rregullatorit të Energjisë ka miratuar Rregulloren për Skemën e Mbështetjes, e cila përcakton që Gjeneruesit e BRE-ve të pranuar në Skemën e Mbështetjes ose nën Kornizën e Rregulluar kanë të drejtë të shesin gjenerimin e tyre të energjisë elektrike tek Operatori i Tregut, përmes Marrëveshjes së Blerjes së Energjisë

Interesi

E hyra nga interesi njihen kur interesi ndodh duke përdorur metodën e interesit efektiv. Kjo është një metodë e kalkulimit të kostos së amortizuar së një pasurie financiare dhe e alokimit të hyrave të interesit nëpër periudhën relevante duke përdorur normën e interesit efektiv, normë e cila saktësisht zbrët pranimet e keshit të parashikuara përmes pritshmërisë së pasurisë financiare për vlerën neto kontabël të pasurisë financiare.

Të ardhura të tjera

Të ardhurat e tjera njihen kur pranohen ose kur përcaktohet e drejta për të marrë pagesa.

2.5 SHPENZIMET OPERATIVE

Shpenzimet e operimit njihen në pasqyrën e të ardhurave gjithëpërfshirëse gjatë përdorimit të shërbimit ose në datën e origjines.

2.6 HUMBJET E ENERGJISË

Humbja në transmisionin e energjisë njihet në kohën e ndodhjes dhe llogaritet në bazë mujore. Humbjet e energjisë elektrike në rrjetin e transmisionit paraqiten si një ndryshim midis energjisë elektrike të matur në hyrjen e rrjetit të transmisionit dhe energjisë së matur në daljen e rrjetit të transmisionit. Diferenca llogaritet në baza mujore. Bazuar në diferencën e matur, humbjet faturohen dhe kompania është përgjegjëse për kompensimin e shumave të faturuara.

2.7 KLASIFIKIMI AFATSHKURTËR DHE AFATGJATË

Pasuritë dhe detyrimet janë të paraqitura në pasqyrën e pozitës financiare duke u bazuar në klasifikimin afatshkurtë dhe afatgjatë.

Një pasuri klasifikohet si afatshkurtë kur: ose pritët të realizohet prej saj ose qëllimi është për t'u shitur ose

brenda 12 muajve pas periudhës raportuese; ose pasuria është kesh apo ekuivalent i keshit përveç nëse ndalohet për t'u këmbyer apo për t'u përdorur për kryerjen e një detyrimi për më së paku 12 muaj pas periudhës raportuese. Të gjitha pasuritë tjera klasifikohen si afatgjatë.

Një detyrim klasifikohet si afatshkurtë kur: ose pritet të kryhet në ciklin normal operativ; mbahet për qëllime primare të tregtimit; pritet të kryhet brenda 12 muajve pas periudhës raportuese; ose nuk ka të drejtë të pakushtëzuar për ta shtyrë kryerjen e detyrimit për më së paku 12 muaj pas periudhës raportuese. Të gjitha detyrimet tjera klasifikohen si afatgjatë.

Tatimi i shtyrë si pasuri dhe detyrime gjithnjë klasifikohet si afatgjatë.

2.8 PRONA, IMPIANTET DHE PAJISJET

Zërat e ndërtesave, impianteve dhe paisjeve më 1 Janar 2006 janë rideklaruar me koston e konsideruar minus amortizimin dhe zhvlerësimin e akumuluar, ndërsa zërat e ndërtesave pronave dhe paisjeve të blera pas 1 janarit 2006 deklarohen me kosto minus amortizimin dhe zhvlerësimin e akumuluar, nëse ka.

Kostoja e konsideruar përfaqëson vlerat fillestare të pasurive të vlerësuara nga një konsulent i pavarur në kohën e shndërrimit nga një Korporatë në një Shoqëri Aksionare më 1 Janar 2005. Këto pasuri njihen si një kontribut transfer i pasurive nga KEK SH.A. në data e korporatës (Shënim 13).

Shuma e mbajtur për secilin komponent të llogaritur për, si pasuri e ndarë nuk njihet kur zëvendësohet. Të gjitha rregullimet dhe mirëmbajtjet janë të ngarkuara me fitim apo humbje gjatë periudhës së raportimit në të cilën ata janë shkaktuar.

Rritja në vlerën kontabel që rrjedh nga rivlerësimi i pronave, impianteve dhe pajisjeve janë të regjistruara, neto nga taksat, në të hyra të tjera gjithëpërfshirëse dhe të rezervave të akumuluar të ekuitetit të aksionarëve. Deri në pikën ku rritja kthehet në rënie më parë e njohur si humbje ose fitim, rritja fillimisht është njohur si fitim apo humbje. Rënie që kthejnë rritjen e mëparshme të pasurisë të njëjtë njihen fillimisht në të ardhura të tjera gjithëpërfshirëse deri në pikën e shtesës së mbetur të atribueshme për pasurinë; të gjitha rënie të tjera janë të ngarkuara në humbje ose fitim. Çdo vit, dallimi mes zhvlerësimit të bazuar në shumën kontabel të rivlerësuar të pasurisë të ngarkuar me fitim apo humbje dhe zhvlerësimit të bazuar në çmimin origjinal të pasurisë, neto nga tatimi, riklasifikohet nga shtesa e rivlerësimit të fitimit të shpërndarë të pronës, impianteve dhe pajisjeve. Vlera e mbetur dhe jeta e dobishme e pasurive rishikohen, dhe rregullohen nëse janë të përshtatshme, në fund të secilës periudhë të raportimit.

Shuma e mbajtur e një akti regjistrohet menjëherë tek shuma e rimarr nëse shuma e bartur e pasurisë është më e madhe se shuma e njehsuar e rimarrë.

Fitimet dhe humbjet në dispozicion janë të përcaktuara duke krahasuar procedura me shumën e bartur. Këto përfshihen në fitim apo humbje. Kur aktet e rivlerësuar shiten, është politikë e Kompanisë që çdo shumë të transferohet përfshirë edhe rezervat e tjera në lidhje me ato pasuri në mënyrë që të rikthehen fitimet.

Zhvlerësimi njehsohet duke përdorur metodën e bazës lineare për të caktuar koston apo shumën e rivlerësuar, neton e vlerës së mbetur, përgjatë jetës së mbetur të dobishme ose, në rastin e kontratës së qirasë dhe disa impiante dhe pajisje me qira, kushti për qira më të shkurtë vlen si në vijim:

Lloji i pasurisë	Jetëgjatësia e dobishme
Ndërtesat dhe rrjeti i transmetimit	2-50 Vjet
Impiante dhe makineri	7-15 Vjet
Mobilitet, qrendi dhe pajisje	2-16 Vjet

2.9 PASURITË E PAPERKSHME

Pasuritë e paprekshme të Kostt SH.A konsistojnë nga licenca dhe programe (softuerike) me jetëgjatësi të vlefshme të kufizuar. Në njohje fillestare, pasuritë e paprekshme të kërkuara veçmas maten me kosto. Kostoja e një pasurie të kërkuar veçmas përfshin çmimin e saj të blerjes, duke përfshirë këtu edhe detyrimet e importimit dhe taksa të blerjes që nuk rimburohen, pas zbritjes të tregtisë me ulje apo zbritje dhe çdo kosto drejtpërdrejt i atribueshëm të pasurisë të përgatitur për përdorimin e paraparë të tij.

Pas regjistrimit primar, pasuritë e paprekshme barten me kosto më të ulët nga amortizimi i grumbulluar dhe humbja nga dëmtimet. Amortizimi regjistrohet në bazë lineare për jetëgjatësinë e vlefshme të llogaritur. Jetëgjatësia e vlefshme e llogaritur dhe metoda e amortizimit rishikohen në fund të secilës periudhë të raportimit me ndikimin e çfarëdo ndryshimit në vlerësim duke u llogaritur për, në baza të ardhshme. Jetëgjatësia e vlefshme në vijim janë aplikuar:

Lloji i pasurisë

Softueri

Jetëgjatësia e dobishme

5 Vite

Një pasuri e paprekshme çregjistrohet për arsye se është jashtë përdorimit, ose kur nuk priten përfitime të ardhshme ekonomike nga përdorimi apo asgjësimi i tij. Fitimet ose humbjet që rrjedhin nga mosnjohja e një pasuri jo-materiale njihen në fitim ose humbje kur pasuria çregjistrohet.

2.10 ZHVLERËSIMI I PASURIVE JO-FINANCIARE

Zhvlerësimi i pronës, impianteve, pajisjeve dhe mjeteve të paprekshme me jetë të caktuar të përdorimit
Vlera kontabël e këtyre pasurive ndryshon në çdo datë raportimi për shumën e zhvlerësimit dhe kur një aset është zhvlerësuar, njihet shpenzim përmes pasqyrës së fitimit ose humbjes në shumën e vlerësuar të rikuperueshme. Shuma e rikuperueshme është vlera më e lartë neto kontabël dhe vlera e tregut minus kostot e nxjerrjes jashtë përdorimit të pasurisë individuale ose njësisë gjeneruese të mjeteve monetare. Shuma e rikuperueshme përcaktohet për një aset individual, përveç nëse pasuria nuk gjeneron rrjedha monetare të cilat janë kryesisht të pavarura nga ato të pasurive ose grupeve të tjera të pasurive. Në këtë rast, shuma e rikuperueshme përcaktohet për njësinë gjeneruese të mjeteve monetare të cilës i takon pasuria.

Vlera në përdorim është vlera e tanishme e vlerësimit të ardhshëm të rrjedhës së parasë të pasurisë/njesisë. Vlerat e tanishme janë të llogaritura duke përdorur normat e zbritjes para tatimit që pasqyrojnë vlerën në kohë të parasë dhe rrezikun specifik të asaj pasurie/njesisë dëmtimet e të cilës janë duke u llogaritur.

Humbjet nga zhvlerësimi për njësitë gjeneruese të mjeteve monetare alokohen së pari kundër emrit të mirë të njesisë dhe më pas pro rata midis aktiveve të tjera të njesisë. Rritjet e mëpasshme në shumën e rikuperueshme të shkaktuara nga ndryshimet në vlerësimet janë kredituar në fitim ose humbje në masën që ata e kthejnë zhvlerësimin.

2.11 INVESTIMET NE SHOQERI DHE SIPERMARRJE TE PERBASHKETA

Investimet ne shoqeri dhe sipermarrje te perbashketa llogariten duke përdorur metodën ekuitetit. Vlera kontabël e investimit në shoqeri dhe sipermarrje te perbashketa rritet ose zvogëlohet për të njohur pjesën e Kompanisë në pasqyrën e fitimit ose humbjes dhe të ardhurave tjera gjithëpërfshirëse të shoqërisë dhe sipermarrjeve te perbashketa, rregulluar kur është e nevojshme për të siguruar qëndrueshmëri me politikat kontabël të Kompanisë.

Fitimet dhe humbjet e përcaktuara në transaksionet midis Kompanisë dhe shoqerive dhe sipërmarrjeve të përbashkëta eliminohen në masën e interesit të Kompanisë në ato njësi ekonomike. Kur eliminohen humbjet e përcaktuara, pasuria themelore testohet gjithashtu për zhvlerësim.

2.12 GRANTE QEVERTARE

Grantet qeveritare nuk njihen derisa të ketë siguri të arsyeshme se Kompania do të përmbushë kushtet që u bashkangjiten atyre granteve dhe se grantet do të merren.

Grantet qeveritare, kushti kryesor i të cilave është që Kompania duhet të blejë, ndërtojë ose përndryshe të përvetësojë pasurinë afatgjatë njihen si të ardhura të shtyra në pasqyrën e pozicionit financiar dhe transferohen në pasqyrën e fitimit ose humbjes mbi një bazë sistematike dhe racionale gjatë jetës së dobishme të pasurisë.

Grantet e tjera qeveritare njihen si të ardhura gjatë periudhave të nevojshme për t'i krahasuar ato me kostot për të cilat synojnë të kompensohen, mbi një bazë sistematike. Grantet qeveritare që janë të arkëtueshme si kompensim për shpenzimet ose humbjet e ndodhura tashmë ose me qëllim të dhënies së mbështetjes së menjëhershme financiare për Kompaninë pa ndonjë kosto të lidhur në të ardhmen njihen në fitim ose humbje në periudhën në të cilën ato bëhen të arkëtueshme.

2.13 INVENTARI

Inventari mbahet në pasqyrën e pozicionit financiar në koston më të ulët dhe vlerën neto të realizueshme. Kosto e inventarit përcaktohet duke përdorur metodën e mesatarës së ponderuar.

Shlyerja është bërë për njësitë e vjetërsuara dhe të dalura nga përdorimi, bazuar në përdorimin e pritsëm të tyre në të ardhmen dhe vlerës neto të realizueshme.

Vlera neto e realizueshme është çmimi i shitjes gjate aktivitetit normal të biznesit pas llogaritjes së të gjitha shpenzimeve të mëtejshme të kompletimit dhe shitjes.

2.14 INSTRUMENTET FINANCIARE

Njohja dhe çregjistrimi

Pasuritë dhe detyrimet financiare njihen kur Kompania bëhet palë e dispozitave kontraktuale të instrumentit financiar.

Pasuritë financiare çregjistrohen kur skadojnë të drejtat kontraktuale të flukseve të mjeteve monetare nga pasuria financiare, ose atëherë kur bëhet transferimi i pasurive financiare dhe të gjitha rreziqeve dhe përfitimeve thelbësore. Një detyrim financiar çregjistrohet atëherë kur ai shuhet, shkarkohet, anulohet ose skadon.

Klasifikimi dhe matja fillestare e pasurive financiare

Përveç të arkëtueshmeve tregtare të cilat nuk përmbajnë në vete përbërës të konsiderueshëm financimi dhe maten me çmim të transaksionit në pajtueshmëri me SNRF 15, të gjitha pasuritë e tjera financiare fillimisht maten me vlerë të drejtë, të korigjuar për kostot e transaksionit (aty ku është e zbatueshme).

Pasuritë financiare, më përjashtim të pasurive financiare të paracaktuara dhe efektive si instrumente mbrojtëse, klasifikohen në kategoritë e mëposhtme:

- Pasuritë financiare me kosto të amortizuar.
- Pasuritë financiare me vlera të drejtë përmes fitimit ose humbjes (FVTPL).
- Pasuritë financiare me vlerë të drejtë përmes të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse (FVOCI).
- Në periudhat e paraqitura Kompania nuk ka asnjë aktiv financiar të kategorizuar si FVOCI dhe (FVTPL).
- Klasifikimi përcaktohet nga të dyja:
 - Modeli i biznesit së njësisë ekonomike në menaxhimin e pasurisë financiare.
 - Karakteristikat e rrjedhës së parasë kontraktuale të pasurisë financiare.

Të gjitha të ardhurat dhe shpenzimet që lidhen me pasuritë financiare të cilat njihen në fitim ose humbje janë përfshirë brenda shpenzimeve financiare, të ardhurave financiare ose zërave të tjerë financiarë, me përjashtim të zhvlerësimit të të arkëtueshmeve tregtare, të cilat paraqiten brenda shpenzimeve të tjera.

Matja e mëpasshme e pasurive financiare

Pasuritë financiare me kosto të amortizuar

Pasuritë financiare maten me kosto të amortizuar atëherë kur ato plotësojnë kushtet e mëposhtme (dhe nuk janë të përcaktuara si FVTPL):

- ato janë të mbajtura brenda një modeli biznesor, qëllimi i së cilit është mbajtja e pasurive financiare dhe grumbullimi i flukseve monetare kontraktuale
- kushtet kontraktuale të pasurive financiare prodhojnë flukse të mjeteve monetare, pagesa e kryegjësë dhe interesit, të shumës kryesore të papaguar

Pas njohjes fillestare, këto pasuri maten me kosto të amortizuar përmes metodës efektive të interesit. Zbritja nuk aplikohet atëherë kur efekti i zbritjes është jo material. Paraja e gatshme dhe ekuivalentët e saj, të arkëtueshmet tregtare dhe të tjera përfshihen tek instrumentet financiare dhe janë klasifikuar si kredi dhe llogari të arkëtueshme më 31 Dhjetor 2023, pa ndonjë ndryshim në matje.

Pasuritë financiare me vlerë të drejtë përmes fitimit ose humbjes (FVTPL)

Pasuritë financiare që janë mbajtur në një model të ndryshëm biznesi përveç "mbajtjes për të mbledhur" ose "mbajtje për të mbledhur dhe shitur", kategorizohen në vlerën e drejtë përmes fitimit dhe humbjes. Për më tepër, pavarësisht nga modeli i biznesit të pasurive financiare, për të cilat paratë e kontratës nuk janë vetëm pagesa të principalit dhe interesi llogariten në FVTPL. Të gjitha instrumentet financiare derivative hyjnë në këtë kategori, përveç atyre të përcaktuara dhe efektive si instrumente mbrojtës, për të cilat zbatohen kërkesat e kontabilitetit mbrojtës.

Pasuritë në këtë kategori maten me vlerën e drejtë - me fitimet ose humbjet e njohura në fitim ose humbje. Vlerat e drejta të pasurive financiare në këtë kategori përcaktohen duke iu referuar transaksioneve të tregut aktiv ose duke përdorur një teknikë vlerësimi kur nuk ekziston një treg aktiv.

Pasuritë financiare me vlerë të drejtë përmes të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse (FVOCI)

Llogaritë e Kompanisë përfshinë pasuritë financiare të FVOCI atëherë kur ato plotësojnë kushtet e mëposhtme:

- ato mbahen në një model biznesi, objektivi i të cilit është "mbajtja për të mbledhur" e flukseve monetare shoqëruese dhe shitja e tyre si dhe
- kushtet kontraktuale të këtyre pasurive financiare krijojnë flukse të mjeteve monetare që janë vetëm pagesa e kryegjësë dhe interesit të shumës kryesore të papaguar.

Çdo fitim ose humbje e njohur në të ardhura të tjera gjithëpërfshirëse (ATGJ) do riklasifikohet pas mosnjohjes së pasurisë.

Zhvlerësimi i pasurive financiare

Kërkesat për zhvlerësim të SNRF 9 vënë më tepër në përdorim informacionet e së ardhshmes me qëllim të njohjes së humbjeve të pritura të kreditit - 'modelin e humbjes së pritur të kreditit (HPK)'. Kompania merr në konsideratë një gamë më të gjerë informacionesh, me rastin e vlerësimit së rrezikut të kredisë dhe matjes së humbjeve të pritura të kreditit, përfshirë ngjarjet e kaluara, kushtet e tanishme, parashikimet e arsyeshme dhe të mbështetshme që kanë ndikim në arkëtueshmërinë e pritshme të flukseve monetare të ardhshme të instrumentit.

Në zbatimin e kësaj qasjeje progresive, dallimi midis tyre bëhet si vijon:

- instrumentet financiare që nuk kanë pësuar përkeqësim të dukshëm të cilësisë së kredisë nisur që nga njohja fillestare, ose ato me rrezik të ulët të kredisë ('Faza 1') dhe
- instrumentet financiare që cilësinë e kredisë e kanë përkeqësuar dukshëm që nga njohja fillestare dhe rreziku i kredisë të së cilave është jo i ulët ('Faza 2').
- 'Faza 3' mbulon pasuritë financiare të cilat posedojnë dëshmi objektive të zhvlerësimit të tyre, në datën e raportimit.
- Humbjet e pritshme të kredisë 12-mujore njihen për Fazën 1 ndërsa 'humbjet e pritshme gjatë gjithë jetës' njihen për Fazën 2 dhe 3. Matja e humbjeve të pritshme të kredisë përcaktohet nga një vlerësim i ponderuar me probabilitetin e humbjeve të kredisë gjatë jetës së pritshme të instrumentit financiar.

Të arkëtueshmet tregtare dhe të tjera

Kompania vë në përdorim një qasje të thjeshtuar në kontabilizimin e të arkëtueshmeve tregtare dhe të tjera, dhe regjistron lejimet për humbjet si jetëgjatësia e humbjeve të pritura të lejimeve për të arkëtueshmet. Këto janë mangësitë e pritura tek flukset e mjeteve monetare kontraktuale, marrë në konsideratë potencialin e mosplotësimit në çdo moment përgjatë ciklit jetësor të instrumentit financiar. Kompania përdor përvojën e saj, treguesit e jashtëm dhe informacionet progresive për llogaritjen e humbjeve të pritura të klejimeve për llogaritë e arkëtueshme duke përdorur matricën e provizionit. Kompania vlerëson zhvlerësimin e të arkëtueshmeve tregtare të saj në baza kolektive, meqë ato kanë karakteristika të përbashkëta të rrezikut të kredisë, të cilat janë të grupuara në bazën e ditëve të kaluara. Referojuni Shënimit të Rrezikut të Kredisë për një analizë të detajuar të asaj se si aplikohen kërkesat e zhvlerësimit të SNRF 9.

Klasifikimi dhe matja e detyrimeve financiare

Detyrimet financiare të Kompanisë përfshijnë detyrimet tregtare dhe të pagueshmet të tjera, në datat e raportimit.

Detyrimet financiare fillimisht maten me vlerën e drejtë dhe, atëherë kur është e zbatueshme, përshtaten për kostot e transaksionit, përveç nëse detyrimi financiar është paracaktuar me vlerë të drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes nga Kompania. Më pastaj, detyrimet financiare maten me kosto të amortizuar përmes metodës së interesit efektiv, përveç derivativave dhe detyrimeve financiare të përcaktuara në FVTPL, të cilat mbahen më pas me vlerën e drejtë me fitime ose humbje të njohura në fitim ose humbje (përveç instrumenteve financiare derivative të cilat janë të paracaktuara dhe efektive si instrumente mbrojtëse).

Të gjitha pagesat e ndërlidhura me interes, dhe, atëherë kur është e zbatueshme, ndryshimet në vlerën e drejtë të një instrumenti të cilat raportohen në fitim ose humbje përfshihen tek kostot financiare ose tek të ardhurat financiare.

2.15 TË ARKËTUESHMET TREGTARE DHE TË TJERA

Të arkëtueshmet tregtare fillimisht njihen me vlerë të drejtë dhe më pas maten me kosto të amortizuar përmes metodës së interesit efektiv, duke zbritur çdo kompensim për humbjet e pritura të kredisë. Të arkëtueshmet tregtare në përgjithësi kanë afatin e shlyerjes brenda 30 deri 90 ditë.

Për matjen e humbjeve të pritura të kredisë, Kompania ka zbatuar qasjen e thjeshtuar, e cila bën kompensimin e humbjeve të pritshme të kredisë përgjatë gjithë jetëgjatësisë së saj. Për të matur humbjet e pritura të kredisë, të arkëtueshmet tregtare janë grupuar në bazë të ditëve të vonuara.

Të arkëtueshmet e tjera njihen me kosto të amortizuar duke zbritur çdo kompensim për humbjet e pritura

2.16 PARAJA DHE EKVIVALENTËT E SAJ

Vetëm për qëllime të pasqyrës së rrjedhës së parasë, paraja dhe ekuivalentet e parasë përfshijnë para të gatshme, dhe paratë të mbajtur në një llogari aktuale në ndonjë institucion financiar. Mbitërheqjet bankare janë të paraqitura tek huamarrjet në detyrimet afatshkurtra në pasqyrën e pozicionit financiar.

2.17 KOSTOT E HUAMARRJES

Kostot e huamarrjes kryesisht përbëhen nga interesi për huazimet e Kompanisë. Kostot e huamarrjes që lidhet drejtpërdrejt me blerjen, ndërtimin ose prodhimin e një pasurie të kualifikuar janë kapitalizuar gjatë periudhës kohore që është e nevojshme për të përfunduar dhe përgatitur pasurinë për qëllim përdorimi ose shitjeje. Kostot e tjera të huamarrjes janë shpenzuar në periudhën në të cilën ato janë kryer dhe raportuar si "kostot e financave".

2.18 TË PAGUESHMET TREGTARE DHE TË TJERA

Këto shuma përfaqësojnë detyrimet e papaguara për mallrat dhe shërbimet e ofruara ndaj Kompanisë para fundit të vitit financiar. Për shkak të natyrës së tyre afatshkurtër, ato maten me kosto të amortizuar dhe nuk zbriten. Shumat janë të pasigurta dhe zakonisht paguhen brenda 30 ditëve që nga njohja e tyre.

2.19 DETYRIMET KONTRAKTUALE

Detyrimet e kontratës përfaqësojnë detyrimin e kompanisë për të transferuar mallra ose shërbime tek një klient dhe njihen atëherë kur një klient paguan konsideratën, ose atëherë kur Kompania bën njohjen e një të arkëtueshme me qëllim që të pasqyrojë të drejtën e pakushtëzuar të saj për shqyrtim (cilado që ndodh më parë) para se Kompania të ketë transferuar mallrat ose shërbimeve ndaj klientit.

2.20 TRANSAKSIONET NË VALUTË TË HUAJA

Pasuritë dhe detyrimet të valutës monetare të huaj përkthehen në monedhën funksionale të njësisë ekonomike duke përdorur kursin e këmbimit në datën e raportimit. Fitimet dhe humbjet që rrjedhin nga ndryshimet në kurset e këmbimit pas datës së transaksionit njihen në fitim ose humbje (përveç kur klasifikohet në të ardhurat tjera gjithëpërfshirëse si rrjedhë e parasë nga instrumenti mbrojtës). Pasuritë dhe detyrimet jo-monetare që janë matur sipas kostos historike në një monedhë të huaj përkthehen me kursin e këmbimit në datën e transaksionit. Artikujt jo-monetarë që maten me vlerën e drejtë në monedhë të huaj (p.sh. Instrumentet e kapitalit në dispozicion për shitje) përkthehen duke përdorur kursin e këmbimit në datën kur vlera e drejtë përcaktohet.

2.21 PERFITIMET PENSIONALE

Kompania nuk jep asnjë provizion dhe nuk ka asnjë detyrim për pensionet e punonjësve për sa i përket kontributeve të paguara në planin e pensionit të detyrueshëm, Fondi i Kursimeve Pensionale të Kosovës (Trust).

2.22 TATIMI NË FITIM

Tatimi është kalkuluar në pasqyrat financiare në përputhshmëri me ligjin aktual në fuqi të Kosovës mbi tatimet, Ligji nr. 06/L-105 "Tatimi në të Ardhura të Korporatave" në zbatim prej 5 Gusht 2019. Norma e tatimit mbi të ardhurat e tatueshme të korporatave është 10%.

Tatimi aktual llogaritet në bazë të pritshmërisë së fitimit të tatueshëm për vitin duke përdorur normat tatimore në fuqi në datën e pasqyrës së pozicionit financiar. Fitimi i tatueshëm ndryshon nga fitimi kontabël

Shpenzimi i tatimit për periudhën përfshin tatimin aktual dhe tatimin e shtyrë. Tatimi njihet në fitim ose humbje, përveç nëse ajo lind nga transaksione ose ngjarje që janë njohur në të ardhura të tjera gjithëpërfshirëse, ose direkt në ekuitet. Në këtë rast, tatimi njihet në të ardhurat tjera gjithëpërfshirëse ose direkt, respektivisht në ekuitet. Kur tatimi rrjedh nga kontabilizimi fillestar për një kombinim biznesi, ai është përfshirë në kontabilitet për kombinimin e biznesit. Tatimet përveç tatimit mbi të ardhurat regjistrohen brenda shpenzimeve operative.

Tatimi i shtyrë njihet në diferencat midis vlerës së bartur të pasurive dhe detyrimeve në pasqyrat financiare dhe bazës tatimore përkatëse të përdorura në llogaritjen e fitimit të tatueshëm dhe kontabilizohen duke përdorur metodën e obligimeve të bilancit. Detyrimet tatimore të shtyra njihen në përgjithësi për të gjitha diferencat e përkohshme të tatueshme dhe pasuritë tatimore të shtyra njihen në masën që është e mundur që fitimet e tatueshme do të jetë i disponueshëm kundrejt të cilit mund të përdoren diferencat e përkohshme të zbritshme.

Vlera kontabël e pasurive tatimore të shtyra rishikohet në çdo datë të pasqyrës të pozicionit financiar dhe reduktohen deri në masën që nuk është më e mundur që fitimi i tatueshëm i mjaftueshëm do të jetë në dispozicion për të lejuar të gjithë ose një pjesë të pasurisë që të mbulohet.

Tatimi i shtyrë është llogaritur duke përdorur normën tatimore që pritet të aplikohen në periudhën kur shlyhet detyrimi ose pasuria e realizuar. Tatimi i shtyrë ngarkohet apo kreditohet në fitim ose humbje, përveç kur ka të bëjë me artikuj të ngarkuar ose kredituar direkt në ekuitet, ku tatimi i shtyrë gjithashtu ballafaqohet me ekuitet.

Pasuritë dhe detyrimet e shtyra tatimore kompensohen kur ekziston një e drejtë ligjore për të kompensuar pasuritë tatimore aktuale kundrejt pasiveve tatimore aktuale dhe kur ato lidhen me tatimet mbi të ardhurat e mbledhura nga i njëjti organ tatimor dhe kompania ka për qëllim për të zgjidhur pasuritë e saj aktuale tatimore dhe detyrimet në një baza neto.

2.23 TATIMI MBI VLERËN E SHTUAR

Të ardhurat, shpenzimet njihen neto nga shuma e tatimit mbi vlerën e shtuar, përveç kur tatimi mbi vlerën e shtuar nga blerja e pasurive ose shërbimeve nuk është e rimbursueshme nga organet tatimore, në të cilin rast vlera e shtuar është e njohur si pjesë e shpenzimeve për blerje ose si pjesë e kostos sipas rastit; dhe

Shuma neto e TVSH e cila është e rikuperueshme, ose që duhet paguar te autoritetet tatimore është përfshirë si pjesë e arkëtueshme ose detyrimeve në pasqyrën e pozicionit financiar.

2.24 PROVIZIONET

Një provizion njihet kur Kompania ka një obligim aktual si rezultat i ngjarjeve në të kaluarën, dhe është e mundur se një rrjedhje e përfitimeve ekonomike do të kërkohej për të shlyer obligimin, dhe mund të bëhet një vlerësim i besueshëm i shumës së obligimeve. Provizionet rishikohen për secilën pasqyrë në datën e pasqyrës së pozicionit financiar dhe rregullohen për të paraqitur parashikimin më të mirë. Kur efekti kohor i vlerës së parave është material, shuma e provizionit është vlera aktuale e shpenzimeve që pritet të kërkohej për të shlyer obligimin.

2.25 EKUITETI

Instrumentet e ekuitetit janë kontratat që i japin një interes të mbetur në pasuritë neto të Kompanisë. Aksionet e zakonshme klasifikohen si kapital. Instrumentet e ekuitetit njihen në shumën e të ardhurave neto të marra të kostove drejtpërdrejt të atribueshme për transaksion. Për aq kohë sa këto të ardhura tejkalojnë vlerën nominale të aksioneve të emetuara ato kreditohen në një llogarinë e premisë së aksioneve.

Kapitali aksionar

Kapitali aksionar përbëhet nga vlera e drejtë monetare e kontributeve nga aksionarët.

Fitimet e mbajtura

Fitimet e mbajtura përbehen nga fitimi I pashpëndarë nga periudha aktuale dhe ato të kaluara.

Rivlerësimi I rezervave

Rivlerësimi i rezervave - përfshin fitimet dhe humbjet nga rivlerësimi i pasurive, impianteve dhe pajisjeve.

Shpërndarje dividendë

Dividendët njihen si detyrime, kur ato deklarohen (d.m.th. dividendët janë të autorizuar siç duhet dhe nuk janë më në diskrecionin e njësisë ekonomike). Në mënyrë tipike, dividendët njihen si detyrime në periudhën në të cilën shpërndarja e tyre është aprovuar në mbledhjen e aksionarëve. Dividendët e ndërmjetëm njihen kur paguhen.

2.24 ZOTIMET DHE KONTIGJENCAT

Detyrimet kontingjente nuk janë njohur në pasqyrat financiare. Ato janë shpalosur përveç nëse një rrjedhje e mundshme e burimeve që materializojnë përfitimet ekonomike është e largët. Pasuritë kontingjente nuk janë njohur në pasqyrat financiare por është shpalosur kur një rrjedhje e beneficioneve ekonomike është e mundshme.

Shuma e humbjes kontingjente është njohur si provizion nëse ka gjasa që ngjarjet në të ardhmen do ta konfirmojnë atë, detyrimin e pësuar në datën e pozicionit financiar dhe një vlerësim i besueshëm i shumës së humbjes së rezultuar të mund të bëhet.

2.25 TRANSAKSIONET ME PALËT E NDËRLIDHURA

Palët e lidhura përbëhen nga aksionarët dhe drejtorët e Kompanisë, bashkë me njësitë që ata kontrollojnë, të cilët mund të ushtrojnë ndikim të rëndësishëm mbi operacionet dhe menaxhimin e kompanisë. Duke marrë parasysh çdo marrëdhënie ndërmjet palëve të lidhura, vëmendja është drejtuar në thelbin e marrëveshjes dhe jo thjesht formës ligjore.

2.26 NGJARJET PAS DATËS RAPORTUESE

Ngjarjet mëpasshme që ofrojnë informacion shtesë në lidhje me pozicionin e Kompanisë, në datën e pasqyrës së pozicionit financiar (ngjarjet rregulluese) reflektohen në pasqyrat financiare. Ngjarjet pas periudhës raportuese që nuk janë ngjarje rregulluese shpalosen në shënime nëse janë materiale.

3 GJYKIME TË RËNDËSISHME DHE BURIME KYQE TË VLERËSIMIT TË PASIGURISË

Në zbatimin e politikave të kontabilitetit të Kompanisë, të cilat janë përshkruar në Shënimin 2 të këtyre pasqyrave financiare, nga menaxhmenti kërkohet të bëjë gjykime, vlerësime dhe supozime mbi vlerat bartëse të pasurive dhe detyrimeve që nuk janë lehtë të dukshme nga burimet tjera. Vlerësimet dhe supozimet e ndërlidhura janë bazuar në eksperiencën historike dhe faktorë të tjerë që janë konsideruar të jenë relevantë. Rezultatet e tanishme mund të ndryshojnë nga këto vlerësime.

Vlerësimet dhe supozimet themelore rishikohen në bazë të vazhdueshme. Rishikimet ndaj vlerësimeve kontabël njihen në periudhën në të cilën vlerësimi rishikohet nëse ai ndikon vetëm atë periudhë, ose në periudhën e rishikimit dhe periudhat e ardhshme nëse rishikimi ndikon periudhat aktuale dhe të ardhshme.

Burimet kryesore të pasigurisë në vlerësim

Vlerësimi i vlerës së drejtë të pronës, impianteve dhe pajisjeve

Siç përshkruhet në Shënimin 2.8 më lart, Kompania rishikon jetën e dobishme të vlerësuar të pronës, impianteve dhe pajisjeve në fund të çdo periudhe raportuese. Çdo ndryshim në përdorimin e vazhdueshëm të pronave ose ndonjë faktor tjetër mund të ndikojë në jetën e dobishme të pasurive dhe si rrjedhojë mund të ndryshojë ndjeshëm vlerën kontabël të këtyre pasurive.

Zhvlerësimi i pasurive jo-financiare

Humbjet nga zhvlerësimi njihen në shumën për të cilën vlera bartëse e pasurisë ose njësisë gjeneruese të mjeteve monetare tejkalon shumën e rikuperueshme. Gjatë përcaktimit të shumës së rikuperueshme, Menaxhmenti vlerëson çmimet e pritshme dhe rrjedhën e parasë nga secila njësi gjeneruese të parasë dhe përcakton një normë të interesit të përshtatshme gjatë llogaritjes së vlerës aktuale të rrjedhës së parasë.

Inventari

Inventari vlerësohet me koston më të ulët dhe vlerën neto të realizueshme. Kostoja e stoqeve njehësohet ndaj vlerës së llogaritur të realizueshme kur kostoja e saj nuk është më e rikuperueshme, si në rastet kur stoqet janë të dëmtuar apo vjetërsohet pjesërisht apo plotësisht ose çmimet e tyre të shitjes kanë rënë. Në çdo rast, vlera e realizueshme paraqet vlerësimin më të mirë të shumës së rikuperueshme, e cila bazohet në dëshminë më të besueshme të disponueshme në datën e raportimit, dhe në thelb përfshin vlerësime në lidhje me vlerën e pritshme të realizueshme në të ardhmen. Standardet për përcaktimin e shumës të njehësuar për vlerën e realizueshme neto përfshin analizën e maturimit, vlerësimin teknik, dhe ngjarjet pasuese. Në përgjithësi, një proces i tillë i vlerësimit kërkon gjykim të rëndësishëm dhe mund të ndikojë materialisht në vlerën e bartur të inventarit në datën e raportimit.

Lejimi për humbjet e pritshme kreditore

Lejimi për vlerësimin e humbjeve të pritshme kreditore kërkon një shkallë vlerësimi dhe gjykimi. Ai bazohet në humbjen e pritur kreditore përgjatë gjithë jetëgjatësisë së kreditit, grupuar në bazë të ditëve të vonuara dhe bën supozime për të alokuar një normë të përgjithshme të pritur të humbjes së kredisë për secilin grup. Këto supozime përfshijnë përvojën e fundit të shitjeve dhe normat historike të grumbullimit.

4 PRONA, IMPIANTET DHE PAJISJET

	Toka	Ndërtesat dhe rrjeti i transmisio nit	Impiantet dhe makineria	Automjete , mobilje dhe pajisje të tjera	Puna në Progres	Gjithsej
Kosto/ Kostot e konsideruara						
Me 01 JANAR 2022	5,062	116,379	154,521	8,648	1,102	285,712
Shtesat për vitin	47	117	68	76	2,761	3,069
Transferet nga Puna në progres		196	139	98	(444)	(11)
Teprica	-	-	10	-	-	10
Heqjet nga përdorimi		-	(22)	-	-	(22)
Transferimet në inventar	-	-	-	-	(14)	(14)
Me 31 DHJETOR 2022	5,109	116,692	154,716	8,822	3,405	288,744
Me 01 JANAR 2023	5,109	116,692	154,716	8,822	3,405	288,744
Shtesat për vitin	123	71	52	146	3,766	4,158
Transferet nga Puna në progres		14	-	44	(58)	-
Heqjet nga përdorimi	-	-	(26)	-	-	(26)
Me 31 DHJETOR 2023	5,232	116,777	154,742	9,012	7,113	292,876
ZHVLERËSIMI I AKUMULUAR						
Me 01 JANAR 2022	-	(43,749)	(88,809)	(7,960)	-	(140,518)
Zhvlerësimi për vitin	-	(5,009)	(10,011)	(306)		(15,326)
Me 31 DHJETOR 2022	-	(48,758)	(98,820)	(8,266)		(155,844)
Me 01 JANAR 2023	-	(48,758)	(98,820)	(8,266)		(155,844)
Zhvlerësimi për vitin	-	(4,860)	(9,577)	(211)		(14,648)
Me 31 DHJETOR 2023	-	(53,618)	(108,397)	(8,477)	-	(170,492)
VLERA NETO						
KONTABËL						
Më 31 DHJETOR 2022	5,109	67,934	55,896	556	3,405	132,900
Më 31 DHJETOR 2023	5,232	63,159	46,345	535	7,113	122,384

Shtesat dhe grantet në lidhje me asetet

Gjatë vitit që përfundoi më 31 dhjetor 2023 nuk kishte asnjë shtesë në lidhje me zërat e impianteve dhe pajisjeve të marra përmes Grantit.

Shpenzimet e zhvlerësimit që i referohet këtyre pasurive në vlerë prej 6,291 mijë euro (2022: 6,507 mijë euro) lirohet nga të ardhurat e shtyra dhe njihet si e ardhur nga granti në pasqyrën e fitimit ose humbjes dhe të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse (shih shënimin 14).

Shlyerjet

Që nga 31 Dhjetor 2023, bazuar në numërimin fizik vjetor të kryer në pronat, objektet dhe pajisjet, Kompania ka fshirë nga përdorimi pasuritë me vlerën kontabël bruto prej 26 mijë euro (2022: 22 mijë euro, kundrejt fitimit dhe humbjes aktuale, kostoja e së cilës arrin në 26 mijë euro (2022: 22 mijë euro).

Prona, impiantet dhe pajisjet e lëna pengë

Me 31 Dhjetor 2023 dhe 2022, nuk ka asnjë pronë, impiant dhe pajisje të lëna pengë. Të gjitha pasuritë përdoren për aktivitetet operative të Kompanisë.

5 PASURITË E PAPERKSHME

	Software EUR'000
Kosto	
MË 01 JANAR 2022	4,507
Shtesat për vitin	12
MË 31 DHJETOR 2022	4,519
MË 01 JANAR 2023	4,519
Shtesat për vitin	37
MË 31 DHJETOR 2023	4,556
AMORTIZIMI I AKUMULUAR	
MË 01 JANAR 2022	(3,900)
Shpenzimet e amortizimit për vitin	(212)
MË 31 DHJETOR 2022	(4,112)
MË 01 JANAR 2023	(4,112)
Shpenzimet e amortizimit për vitin	(169)
MË 31 DHJETOR 2023	(4,281)
VLERA NETO KONTABËL	
MË 31 DHJETOR 2022	407
MË 31 DHJETOR 2023	275

6 INVESTIMET NË SHOQËRI

Më 5 tetor 2020, Kompania dhe Operatori i Sistemit të Transmetimit (OST) kanë nënshkruar marrëveshjen për krijimin e Bursës Shqiptare të Energjisë - ALPEX. Procesi i krijimit të ALPEX filloi në Mars 2020 kur qeveria shqiptare nisi një tender për kompanitë e interesuara për t'u bërë aksionerë. Ajo u pezullua për shkak të pandemisë COVID-19 në Prill, dhe në fund të Qershorit u përzgjedhën aksionarët. Kompania zotëron 42,75% ndërsa administratori i OST Shqipëri zotëron 57,25%. Investimi në ALPEX llogaritet duke përdorur metodën e ekuitetit. Më 31 dhjetor 2023, investimi në shoqëri arriti në 362 mijë euro (2022: 617 mijë euro).

Llogaritja e vlerës kontabël të investimit dhe ndryshimet gjatë vitit

	2023	2022
	EUR '000	EUR '000
Pasuritë afatgjata	112	123
Pasuritë afatshkurtër	7,414	1,349
	7,526	1,472
Detyrimet afatgjata	-	-
Detyrimet afatshkurtër	6,678	38
	6,678	38
Neto asetet	847	1,434
	2023	2022
	EUR '000	EUR '000
Te ardhurat	448	-
Shpenzimet	(1,181)	(452)
Humbja neto për vitin	(734)	(452)
Të ardhura të tjera gjithëpërfshirëse		-
Humbja neto dhe të ardhurat totale gjithëpërfshirëse për vitin	(734)	(452)
	2023	2022
	EUR '000	EUR '000
Pasuritë neto të shoqërisë	847	1,434
Proporcioni i interesit të pronësisë së Kompanisë në ALPEX	42.75%	42.75%
Vlera Kontabel e investimeve në shoqëri	362	617
Mínus: Konsiderata e transferuar	(617)	(868)
Pjesa e akumuluar në fitim dhe humbje në shoqëri	(255)	(251)
Pjesa në fitim dhe humbje në shoqëri për vitin	(255)	(251)

Për fundin e vitit 2023 Kompania ka njohur pjesën e humbjes në shoqëri në vlerë prej 255 mijë euro dhe kjo shumë ka ulur vlerën kontabël të investimit në shoqëri.

	2023	2022
	EUR '000	EUR '000
Më 1 Janar	617	868
Konsideratat e dhëna	-	-
Dividentet e pranuar	-	-
Pjesa e fitimit dhe humbjes në shoqëri	(255)	(251)
Më 31 Dhjetor	362	617

7 INVESTIMET FINANCIARE

Më 4 korrik 2012 një kompani u themelua dhe u regjistrua si Kompania Projektuese Ekipore me Përgjegjësi të Kufizuar me përgjegjësi për krijimin e një Zyre të Koordinuar të Ankandit në Evropën Juglindore d.o.o, me vendndodhje në Podgorica (CAO SEE). Është themeluar nga TEL (Rumania), Eles (Slloveni), HEP OST (Kroaci), BIH ISO (Bosnjë dhe Hercegovinë), MEPSO (Maqedoni), OST (Shqipëri), HTSO (Greqi), TEIAS (Turqi) dhe KOSTT (Kosovë). Këto kompani kanë kontribuar me 30% në kapitalin aksionar të këtij entiteti, ndërsa 70% në kapitalin aksionar kanë kontribuar institucionet ndërkombëtare të financimit (BERZH, KfW dhe USAID)

Kompania ka investuar një shumë prej 28 mijë EUR në kapitalin aksionar të CAO SEE me 4 korrik 2012 që përfaqëson 1% të aksioneve. Gjatë vitit 2014 kapitali aksioner i CAO SEE është dyfishuar dhe kështu ka kontribuar në rritjen e kapitalit në vlerë prej 40 mijë EUR. Përqindja e zotërimit të KOSTT në 31 dhjetor 2023 ishte 1% (31 dhjetor 2022: 1%).

8 STOQET

	2023 EUR '000	2022 EUR '000
Pjese rezervë	3,825	3,623
Materialet dhe të shpenzueshmët	936	954
Të tjera	129	118
Karburant dhe lubrifikantë	21	29
	4,910	4,723
Minus: Provizioni për zhvlerësim	(316)	(316)
	4,595	4,407

Më 31 Dhjetor 2023 janë pranuar përmes granteve stoqe në vlerë prej 129 mijë euro.

9 TË ARKËTUESHMET TREGTARE DHE TË TJERA

	2023 EUR '000	2022 EUR '000
Të arkëtueshmet tregtare		
Debitorët tregtarë	35,559	40,156
Minus: Provizioni për zhvlerësim	(736)	(1,331)
	34,823	38,825
Huadhëniet dhe parapagimet		
Parapagimet ndaj furnitorëve	545	1,185
	545	1,185
	35,369	40,011
Të arkëtueshmet e tjera		
Të arkëtueshmet për jobalancat	22,995	43,625
Minus: Provizioni për zhvlerësim për jobalancat	-	(1,681)
TVSH e arkëtueshme	-	-
Avanset për punëtorët	148	211
Të arkëtueshme tjera	2,784	1,935
	25,927	44,090
GJITHSEJ TË ARKËTUESHME TREGTARE DHE TË TJERA	61,296	84,101

Pas datës raportuese kemi pranuar pagesa nga klient në vlerë 561 mijë euro, të cilet kanë qenë në vonesë për pagesa, dhe ne kete menyre eshte zvogëluar vlera e provizioneve për llogari të arkëtueshme nga jobalanca.

Lëvizja në provizionimin e llogarive të arkëtueshme është si më poshtë:

	2023 EUR '000	2022 EUR '000
Gjendja fillestare me 1 Janar	3,012	-
Shpenzimi për vitin	-	3,012
Lirimi i provizionimit	(2,276)	-
Gjendja përfundimtare më 31 dhjetor	736	3,012

Të arkëtueshmet për jobalancat

* Bazuar në Ligjin për energji elektrike, duke filluar nga viti 2017, Kompania hyri dhe u bë përgjegjëse për balancimin e sistemit të sapo strukturuar të energjisë elektrike të Kosovës në përputhje me Kodin e rregullimit të transmissioinit dhe rregullatorit të tregut. Si rezultat i kësaj, të arkëtueshmet dhe detyrimet përkatëse për zhbilancim njihen në regjistrat kontabël në pasqyrat financiare të Kompanisë (shih gjithashtu Shënimin 16).

10 DEPOZITAT ME AFAT

	2023	2022
	EUR'000	EUR'000
Depozitat me afat në bankat lokale	-	-
Depozita në para në bankat ndërkombëtare	4,800	4,800
Interesi i përlogaritur	-	-
GJITHSEJ DEPOZITAT ME AFAT	4,800	4,800

Më 31 dhjetor 2023 dhe 2022 depozitat në shumën prej 4,800 mijë Euro janë lënë peng si kolateral për huazimet ndaj KFW (Shënimi 15).

11 PARAJA DHE EKVIVALENTËT E PARASË

	2023	2022
	EUR'000	EUR'000
Paraja në bankë	26,747	67,273
TOTALI I PARASË DHE EKVIVALENTËVE TË PARASË	26,747	67,273

12 KAPITALI AKSIONAR

	2023	2022
	Shuma në EUR'000	Shuma në EUR'000
	% e interest të ekuitetit	% e interest të ekuitetit
Kuvendi i Kosovës	25	25
	25	25
	100%	100%

Kapitali aksionar përbëhet nga 25 mijë aksione të zakonshme me një vlerë nominale prej 1 EUR secili. Pronar i KOSTT Sh.A është Kuvendi i Republikës së Kosovës, që zotëron 100% të kapitalit të zakonshëm të Shoqërisë më 31 Dhjetor 2023 (31 Dhjetor 2022: 100%)

13 REZERVA E TRANSFERIT

Rezervat e transferit, konsiston në rritjen e kapitalit aksionar në vlerë prej 53,377 mijë EUR që ishte një kontribut jo-monetar përmes transferimit të aseteve nga KEK SH.A. tek Kompania në datën e

14 GRANTET E SHTYERA

	2023 EUR '000	2022 EUR '000
Granti në lidhje me pronat, impiantet dhe pajisjet	34,816	41,107
Grant lidhur me shpenzimet e humbjeve të energjisë	-	-
Granti në lidhje me inventarin	2,034	1,927
	36,850	43,034

Grantet lidhen me fondet ose pasuritë e marra nga Qeveria e Republikës së Kosovës për të siguruar mbështetje financiare për aktivitetet operative dhe projektet kapitale të Kompanisë, të cilat janë në zhvillim e sipër, projektet e ardhshme kapitale dhe për mbulimin e humbjeve të energjisë në zonën Veriore të Republikës së Kosovës.

Lëvizjet gjatë vitit

Tabela vijuese përmbledh lëvizjet në grantin e shtyrë për vitin e mbyllur më 31 dhjetor:

	2023 EUR '000	2022 EUR '000
Më 1 Janar	43,034	49,583
Grantet e pranuar	12,009	57,500
Minus:		
Të ardhurat e shtyra në P&L (shih tabelën më poshtë)	(18,193)	(64,049)
Më 31 Dhjetor	36,850	43,034

Më poshtë është analiza e grantit të lëshuar për P&L dhe llogaritet si e ardhur për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023

	2023 EUR '000	2022 EUR '000
Zhvlerësimi i pajisjeve (Shënimi 4)	6,291	6,507
Shpenzimet në lidhje me humbjet e energjisë në veri (21)	11,880	57,500
Inventari (Shënimi 8)	22	42
	18,193	64,049

15 HUATË

	2023 EUR'000	2022 EUR'000
Huatë KfW (shuma 17,000 mijë EUR maturimi 2024)	1,000	3,000
Huatë KfW (shuma 23,500 mijë EUR maturimi 2047)	11,115	12,878
Huatë EBRD (shuma 30,000 mijë EUR maturimi 2029)	14,339	16,721
Hua Qeveria e Kosovës (shuma 26,440 mijë EUR maturimi 2023)	-	26,441
	26,454	59,040
Pjesa qarkulluese	5,145	32,457
Pjesa jo-qarkulluese	21,309	26,583
GJITHSEJ HUATË	26,454	59,040
RAKORDIMI I BORXHIT NETO	2023 EUR'000	2022 EUR'000
Paraja dhe ekuivalentet e parasë	31,547	72,073
Huamarrjet e pagueshme brenda një viti	(5,145)	(32,457)
Huamarrjet e pagueshme pas një viti	(21,309)	(26,583)
BORXHI NETO	5,093	13,033

Një marrëveshje kredie dhe financimi e datës 26 Shkurt 2022 midis Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë së Republikës së Kosovës dhe Kompanisë. Kompania e ka marrë këtë hua për qëllime ekskluzive për mbulimin e detyrimeve financiare në lidhje me devijimet e shkaktuara në sistemin e interkonjeksionit të Evropës ENTSO-E. Pagesa e kredisë është realizuar gjatë vitit 2023.

Një marrëveshje kredie dhe financimi e datës 28 dhjetor 2009 midis KfW dhe Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë së Republikës së Kosovës dhe Kompanisë. Projekti parashikon ndërtimin e Linjës së Transmisionit 400kV Shqipëri-Kosovë (Tiranë-Prishtinë). Shuma totale e kredisë dhe marrëveshjes së financimit është 33 500 mijë EUR e përbërë nga 16 500 mijë EUR kontribut financiar dhe kredi deri në 17 000 mijë EUR. Kontributi financiar nuk është i pagueshëm. Kredia filloi të tërhiqej në 2015.

Një marrëveshje kredie dhe financimi e datës 23 shtator 2013 midis KfW dhe Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë së Republikës së Kosovës dhe Kompanisë. Projekti parashikon përmirësimin e rrjetit të transmetimit - Faza IV dhe V. Shuma totale e kredisë dhe marrëveshjes së financimit është 30 850 mijë EUR që përbëhet nga 3,000 mijë EUR kontribut financiar i KfW për Qeverinë e Republikës së Kosovës të cilin Qeveria e Republikës së Kosovës e ka transferuar të KOSTT në formë kredie, kredi deri në 20 500 mijë EUR dhe 7 350 mijë EUR të financuara nga Bashkimi Evropian. Kontributi financiar nuk është i pagueshëm. Kredia filloi të tërhiqej në 2015.

Një marrëveshje kredie e datës 15 tetor 2014 u nënshkrua midis Kompanisë dhe Bankës Evropiane për Rindërtim dhe Zhvillim (BERZH). Ky projekt do të implementohet brenda 4 viteve nga data e kontratës. Projekti parashikon përmirësimin e rrjetit ekzistues të transmetimit të energjisë së Kompanisë. Projekti është pjesë e planit katër vjeçar të investimeve kapitale të miratuar nga Zyra e Rregullatorit të Energjisë së Kosovës (ZRRE) dhe do të përfshijë ndërtimin, rehabilitimin dhe vënien në punë të nënstacioneve, transformatorëve dhe linjave të transmetimit të energjisë elektrike të zgjedhura. Kostoja totale e

janë si më poshtë: 4,500 mijë nga fondet e Kompanisë, 2,000 mijë EUR nga fondet e Donatorëve, Borxhi i Vjeter (BERZH) 30,000 mijë EUR.

Një marrëveshje kredie është nënshkruar me datën 29 Dhjetor 2022 midis KfW , Ministrisë së Financave, Punës dhe Transfereve të Republikës së Kosovës dhe Kompanisë KOSTT. Kredia është nën-huazim me Ministrinë e Financave, Punës dhe Transfereve. Sipas legjislacionit të borxhit publik vetëm Qeveria e Kosovës e përfaqësuar nga Ministria e Financave mund të marrë kredi ndërkombëtare. Kryegjeja e kredisë është me KfW. Projekti parashikon përmirësimin e rrjetit të transmetimit – Faza VII . Shuma totale e kredisë është 25,500 mijë EUR. Kredia fillon të tërhiqet në vitin 2024.

16 DETYRIMET TREGTARE DHE TË TJERA

	2023	2022
	EUR'000	EUR'000
Të pagueshmet tregtare:		
Kreditorët/ furnitorët e jashtëm	1,694	2,237
Kreditorët/ furnitorët vendor	35,568	34,449
	37,262	36,686
Të pagueshmet tjera afatshkurtë		
Detyrimet për jobalancat	23,470	41,426
Provizionet për detyrimet	5,728	5,531
Tatimi mbi vlerën e shtuar	115	868
Pagat neto të pagueshme	338	324
Tatimi në paga dhe kontributet pensionale	75	107
Llogari të pagueshme tjera	330	414
	30,056	48,670
GJITHSEJ DETYRIME TREGTARE DHE TË TJERA	67,318	85,356

*Sipas Ligjit për energji elektrike dhe licencave, Kostt SH.A përveç tjerash është përgjegjëse edhe për balancimin e sistemit të energjisë elektrike. Në nenin 16 të Ligjit për energji elektrike në paragrafin 1.19 të këtij neni Operatori i Sistemit është përgjegjës për " balancimin e sistemit të energjisë elektrike në harmoni me Kodin e rrjetit dhe Rregullat e tregut". Meqenëse energjia elektrike si produkt i cili liferohet në kohe reale çdo here lajmërohet diference në mes sasisë së kontraktuar dhe sasisë së prodhuar gjegjësisht të konsumuar. Diferenca në mes energjisë së kontraktuar për liferim dhe energjisë së liferuar të matur e një nga një pale tregtare quhet jo balancë e palës dhe pala tregtare është përgjegjëse për koston që ka shkaktuar.

Lëvizjet në detyrimet e provizioneve janë si më poshtë ;

	2023	2022
	EUR'000	EUR'000
Shuma e mbartur në fillim të vitit	5,531	5,280
Provizionet shtesë të njohura për Pretendimet Ligjore	197	251
Shuma e mbartur në fund të vitit	5,728	5,531

Gjatë vitit të mbyllur më 31 dhjetor 2023 Kompania ka njohur provizione në vlerë prej 5,728 mijë, nga të cilat 1,513 mijë EUR kanë të bëjnë me procedurat ligjore të filluara kundër kompanisë (Shënimi 30 Zotimet dhe kontigjencat) dhe 4,215 mijë EUR kanë të bëjnë me provizionet për detyrimet tregtare që

17 TË ARDHURAT

	2023	2022
	EUR'000	EUR'000
Të ardhurat nga transmisioni i energjisë	13,431	12,448
Të ardhurat nga operatori i sistemit	23,082	21,978
Të ardhurat nga operatori i tregut	287	294
GJITHSEJ TË ARDHURAT	36,800	34,720

18 TË ARDHURAT TJERA OPERATIVE

	2023	2022
	EUR'000	EUR'000
Të ardhurat nga alokimi i kapaciteteve	8,161	9,231
Të ardhurat nga mbulimi i humbjeve(vendimi ZRrE)	-	6,057
Të ardhurat e tjera	203	365
Të ardhurat nga energjia tranzit	777	501
Të ardhurat nga jobalacat e brendëshme	(0)	35
GJITHSEJ TË ARDHURAT TJERA	9,141	16,189

19 TË ARDHURAT/SHPENZIMET NGA BURIMET E RIPËRTRITSHME TË ENERGJISË

	2023	2022
	EUR '000	EUR '000
Të ardhurat		
Të ardhurat nga burimet e energjisë së ripërtëtitshme	46,794	43,439
Shpenzimet		
Shpenzimet nga burimet e energjisë së ripërtëtitshme	(51,925)	(42,203)
Gjithsej shpenzimet/të ardhurat, neto	(5,131)	1,236

Të ardhurat nga Burimet e Ripërtrishme të Energjisë janë realizuar bazuar në rregullën nr. 10/2017 nga Zyra e Rregullatorit të Energjisë së Kosovës ('ZRRE)

20 TË ARDHURAT TJERA NGA GRANTET

	2023	2022
	EUR'000	EUR'000
Amortizimi i granteve të shtyra të lidhura me PIP dhe stok	6,313	6,549
Amortizimi i granteve të shtyra në lidhje me paratë e paguara	11,880	57,500
GJITHSEJ TË ARDHURAT TJERA NGA GRANTET	18,193	64,049

21 HUMBJA E ENERGJISË

	2023 EUR '000	2022 EUR '000
Humbja në transmetimin e energjisë	8,942	14,889
Humbja e energjisë në komunitat e veriut	26,789	63,177
GJITHSEJ HUMBJA E ENERGJISË	35,731	78,067

Gjatë vitit 2023, Kompania njohu humbje në transmetimin e energjisë në shumën prej 8,942 mijë EUR (2022: 14,889 mijë EUR). Humbjet e energjisë elektrike në rrjetin e transmetimit paraqiten si një ndryshim midis energjisë elektrike të matur në hyrjen e rrjetit të transmisionit dhe energjisë së matur në daljen e rrjetit të transmisionit.

Po ashtu, gjatë vitit 2023 kompania ka njohur shpenzime të humbjeve të energjisë për komunitat e Mitrovicës së Veriut, Zveçanit, Leposaviçit dhe Zubimopotok në vlerë prej 26,789 mijë euro (2022: EUR 63,177 mijë euro).

22 SHPENZIMET TJERA OPERATIVE

	2023 EUR'000	2022 EUR'000
Kostot e shërbimeve ndihmëse	17,777	9,887
Shpenzimet për tranzitin e energjisë	1,971	181
Shpenzimet e energjisë dhe karburantit	386	305
Shpenzimet e tjera	353	416
Shpenzimet e provizionuara ligjore	197	251
Shpenzimet e rojeve të sigurisë	169	162
Shpenzimet e zyrës dhe inventarit të imët	88	57
Pagesa e gjobës dhe interesit	86	483
Shpenzimet e marketingut dhe përfaqësimit	58	27
Tatimi në prona dhe tatimet tjera	44	34
Shpenzimet e shërbimeve komunale	38	40
Shpenzimet e udhëtimeve zyrtare	28	35
Këshillim dhe shërbime të tjera	21	15
Shpenzimet mjekësore	19	20
Shpenzimet e sigurimit të automjeteve	19	15
Shpenzimet për jobalancat	-	571
GJITHSEJ SHPENZIMET TJERA OPERATIVE	21,253	12,499

23 SHPENZIMET E PERSONELIT

	2023 EUR'000	2022 EUR'000
Pagat e personelit	4,651	4,737
Kontributet pensionale	490	500
Pagat për Bordin e Drejtorëve	106	104
Pagat për punëtorët e kontraktuar	12	4
GJITHSEJ SHPENZIMET E PERSONELIT	5,258	5,345

24 RIPARIMET DHE MIRËMBAJTJET

	2023 EUR '000	2022 EUR '000
Shpenzimet e mirëmbajtjes dhe riparimeve	506	606
GJITHSEJ RIPARIMET DHE MIRËMBAJTJET	506	606

25 TË ARDHURAT DHE SHPENZIMET FINANCIARE

	2023 EUR'000	2022 EUR'000
Të hyrat		
Të hyrat nga interesi	889	1,845
	889	1,845
Shpenzimet		
Shpenzimet e interesit	(1,612)	(1,456)
TË HYRAT FINANCIARE /(SHPENZIMET), NETO	(723)	389

26 SHPENZIMET E TATIMIT NË FITIM

Sipas Ligjit mbi tatimin ne te ardhurat e Korporatave No 06/L -105 që është efektiv nga 5 Gusht 2019, Kompania është e detyruar që të paguaj tatimin mbi të ardhurat në një normë prej 10% mbi fitimin e tatueshëm, e llogaritur në Deklaratën vjetore të Tatimit mbi të Ardhurat. Ngarkesa e vitit mund të harmonizohet më fitim në pasqyren e të ardhurave gjithëpërfshirëse si në vijim:

	2023 EUR'000	2022 EUR'000
Fitimi para tatimit	(17,264)	1,265
Te ardhurat nga dividenda		
Të ardhurat (jo)të zbritshme	2,276	-
	2,276	-
Rregullimi i zhvlerësimit	1,589	(4,711)
Humbjet e bartura tatimore	(10,421)	(11,008)
Shpenzimet jo të zbritshme	609	4,033
	(8,223)	(11,686)
Diferenca ndërmjet tatimit dhe vlerës kontabël të Pronës, impiantit dhe pajisjeve		
Fitimi/humbja para tatimit	(23,211)	(10,421)
SHPENZIMET E TATIMIT NË FITIM		-

26 SHPENZIMET E TATIMIT NË FITIM

Sipas Ligjit mbi tatimin ne te ardhurat e Korporatave No 06/L -105 që është efektiv nga 5 Gusht 2019, Kompania është e detyruar që të paguaj tatimin mbi të ardhurat në një normë prej 10% mbi fitimin e tatueshëm, e llogaritur në Deklaratën vjetore të Tatimit mbi të Ardhurat. Ngarkesa e vitit mund të harmonizohet më fitim në pasqyren e të ardhurave gjithëpërfshirëse si në vijim:

	2023 EUR'000	2022 EUR'000
Fitimi para tatimit	(17,264)	1,265
Te ardhurat nga dividenta	2,276	-
Të ardhurat (jo)të zbrtishme	<u>2,276</u>	<u>-</u>
Rregullimi i zhvlerësimit	1,589	(4,711)
Humbjet e bartura tatimore	(10,421)	(11,008)
Shpenzimet jo të zbritshme	<u>613</u>	<u>4,033</u>
	(8,219)	(11,686)
Diferenca ndërmjet tatimit dhe vlerës kontabël të Pronës, impiantit dhe pajisjeve		
Fitimi/humbja para tatimit	<u>(23,208)</u>	<u>(10,421)</u>
SHPENZIMET E TATIMIT NË FITIM		-

Tatimet e shtyra që rrjedhin nga dallimet e përkohshme janë të përmbledhura si në vijim:

	Shuma bartese	Baza për tatim	Diferenca e përkohshme	Norma e tatimit	Detyrimi tatimor i shtyrë
Pasuritë Neto më 31 Dhjetor 2022	124,783	59,387	65,396	10%	6,540
Pasuritë Neto më 31 Dhjetor 2023	110,279	46,475	63,804	10%	6,380
Lëvizja e diferencave të përkohshme gjatë vitit 2023 dhe 2022:					159
				Detyrimi tatimor i shtyrë	
Më 31 Dhjetor 2022				<u>6,539</u>	
Përfitimi nga tatimi mbi fitim i shtyrë i njohur gjatë vitit 2023				<u>(159)</u>	
Më 31 Dhjetor 2023				<u>6,380</u>	
				2023 EUR'000	2022 EUR'000
Shpenzimi aktual i tatimit në fitim				-	-
Te hyrat/(Shpenzimi) i tatimit të shtyrë				159	(471)
				<u>159</u>	<u>(471)</u>

28 MATJA E VLERËS SË DREJTË

Instrumentet financiare të njohura me vlerën e drejtë

Pasuritë financiare të matura me vlerën e drejtë në pasqyrën e pozicionit financiar janë në përputhshmëri me hierarkinë e vlerës së drejtë e cila i grupon pasuritë dhe detyrimet në tre nivele bazuar në rëndësinë e të dhënave hyrëse të përdorura gjatë matjes së vlerës së drejtë të pasurive financiare. Hierarkia e vlerës së drejtë është si në vijim:

- Niveli 1: Çmimet e kuotuarra (jo të rregulluara) në tregjet aktive për pasuri dhe detyrime identike që njësia ekonomike mund të përdorë në datën e matjes;
- Niveli 2: Të dhëna të tjera përveç çmimeve të kuotuarra, të përfshira në Nivelin 1 të cilat janë të vëzhgueshme për pasurinë ose detyrimin, qoftë në mënyrë direkte ose indirekte dhe
- Niveli 3: Të dhënat për pasuri ose detyrime që nuk janë të bazuara në të dhëna të vëzhgueshme tregu (të dhëna të pavëzhgueshme).

Më 31 dhjetor 2023 dhe 2022, Kompania nuk ka pasuri financiare të matura me vlerë të drejtë.

Instrumentet financiare që nuk janë paraqitur me vlerë të drejtë

Tabela në vijim përmbledh shumat bartëse dhe vlerat e drejta për ato pasuri dhe detyrime financiare që nuk janë paraqitur në pasqyrën e pozicionit financiar në vlerën e tyre të drejtë.

	Vlera e bartur		Vlera e drejtë	
	2023	2022	2023	2022
	EUR	EUR	EUR '000	EUR '000
	'000	'000		
Pasuritë				
Paraja dhe ekuivalentet e parasë	26,747	67,273	26,747	67,273
Depozitat me afat	4,800	4,800	4,800	4,800
Të arkëtueshmet tregtare dhe të tjera	60,751	82,916	60,751	82,916
GJITHSEJ PASURI FINANCIARE	92,298	154,989	92,298	154,989
Detyrimet				
Detyrimet tregtare dhe të tjera	60,733	78,112	60,733	78,112
Huatë që bartin interes	26,454	59,040	26,454	59,040
GJITHSEJ DETYRIME FINANCIARE	87,187	137,152	87,187	137,152

Depozitat me afat dhe të arkëtueshmet

Depozitat me afat dhe të arkëtueshmet mbahen me kosto të amortizimit, minus provizionet për zhvlerësim. Për shkak të maturitetit të shkurtë, vlera e tyre e drejtë i përgjigjet vlerës së tyre bartëse.

Paraja dhe ekuivalentët e parasë

Vlera e drejtë e pasurive monetare që përfshin paranë dhe ekuivalentet e parasë konsiderohet të jetë e përafërt me vlerat e tyre bartëse sipas definicionit dhe për shkak të maturitetit të shkurtë prej më pas se 3 muaj.

Të pagueshmet tregtare dhe huatë

Vlera bartëse e të pagueshmëve tregtare dhe të tjera i afrohet vlerës së tyre të drejtë për shkak të maturitetit të tyre afat shkurtër.

29 INFORMACIONE MBI RREZIQET FINANCIARE

Kompania i ekspozohet risqeve të ndryshme financiare në lidhje me instrumentet financiare. Pasuritë dhe detyrimet financiare të Kompanisë sipas kategorisë janë të përmbledhura në Shënimin 26. Llojet kryesore të risqeve janë risku i tregut, risku kreditor dhe risku i likuiditetit.

Menaxhimi i riskut të Kompanisë është i koordinuar nga menaxhmenti, në bashkëpunim të ngushtë me bordin e drejtorëve, dhe fokusohet që në mënyrë aktive të siguroj rrjedhat e parasë afatshkurtra dhe afatmesme të Kompanisë duke minimizuar ekspozimin e tyre ndaj tregjeve financiare të paqëndrueshme. Investimet financiare afatgjata janë të menaxhuara për të gjeneruar kthime të qëndrueshme. Investimet afatgjata financiare menaxhohen për të gjeneruar kthime të qëndrueshme. Kompania nuk angazhohet në tregtimin e pasurive financiare për qëllime spekulative dhe as nuk shkruan opsione. Risqet më të rëndësishme financiare nga të cilat Kompania është e ekspozuar janë përshkruar më poshtë.

a) Risku kreditor

Risku i kredisë menaxhohet në baza grupore. Nëse klientët me shumicë vlerësohen në mënyrë të pavarur, këto vlerësime përdoren. Përndryshe, nëse nuk ka vlerësim të pavarur, kontrolli i riskut vlerëson cilësinë e kredisë së klientit, duke marrë parasysh pozicionin e tij financiar, përvojën e kaluar dhe faktorët e tjerë. Kufijtë individual të riskut përcaktohen bazuar në vlerësimet e brendshme ose të jashtme, në përputhje me kufijtë e vendosur nga bordi. Pajtueshmëria me kufijtë e kredisë nga klientët me shumicë monitorohet rregullisht nga menaxhimi i linjës. Nuk ka garanci ndaj kësaj të arkëtueshme, por menaxhmenti monitoron nga afër gjendjen e të arkëtueshmeve në baza mujore dhe është në kontakt të rregullt me këtë klient për të zbutur rrezikun

Ekspozimi maksimal i Kompanisë ndaj riskut të kredisë përfaqësohet nga vlera kontabël e secilës pasuri financiare në pasqyrën e pozicionit financiar.

	2023	2022
	EUR '000	EUR '000
Klasat e pasurive financiare - shumat bartëse		
Të arkëtueshmet tregtare dhe të tjera	60,751	82,916
Depozitat me afat	4,800	4,800
	26,717	67,273

Kompania nuk mban kolateral për ndonjë të arkëtueshme të saj. Të gjitha llogaritë e arkëtueshme për të cilat ekziston evidencë objektive e zhvlerësimit janë zhvlerësuar në mënyrë të duhur.

Të arkëtueshmet tregtare

Kompania ka krijuar politika për të siguruar që shitjet e shërbimeve u bëhen klientëve me një histori krediti të përshtatshme. Kompania ka politika që kufizojnë sasinë e ekspozimit të kredisë ndaj çdo pale të kundërt.

Menaxhmenti i Kompanisë beson se shumat e vonuara por jo të zhvlerësuar janë të arkëtueshme, bazuar në sjelljen historike të vjetërsisë së pagesës dhe riskun e kredisë së klientit.

Vjetërsia e të arkëtueshmeve është si më poshtë:

	2023	2022
	EUR'000	EUR'000
0- 30 ditë	22,300	21,077
31-90 ditë	11,312	8,375
Mbi 90 ditë	1,947	10,704
	35,559	40,156
Minus: Provizonet për zhvlerësim	(736)	(1,331)
	34,823	38,825

Llogaritë e Arkëtueshme nga jo-balancat

Sipas Ligjit për energjinë elektrike dhe licencat, KOSST sh.a përveç të gjithave është përgjegjëse edhe për balancimin e sistemit të energjisë elektrike. Në nenin 16 të Ligjit për energjinë elektrike në nenin 1.19 të këtij neni, Operatori i Sistemit është përgjegjës për: “balancimin e sistemit të strukturuar të energjisë elektrike në përputhje me Kodin e Rregullatorëve të Rrjetit të Transmetimit dhe Tregut”. Edhe pse energjia elektrike si produkt i cili shpërndahet në kohë reale gjithmonë shpallet dallimi në mes të sasisë së kontraktuar dhe sasisë së prodhuar përkatësisht të konsumuar. Diferenca midis energjisë së kontraktuar për shpërndarje dhe energjisë së matur të dorëzuar të njëres prej palëve tregtare quhet çekuilibër i jobalancimit të palës dhe pala tregtare është përgjegjëse për koston që ka shkaktuar. Kompania ka politika që kufizojnë shumën e ekspozimit të kredisë ndaj çdo pale.

Më 23 mars 2023, Zyra e Rregullatorit të Energjisë (ZRRE) ka vendosur në favor të Kompanisë dhe ka këshilluar KEDS sh.a dhe KESCO sh.a që të shlyejnë bilancet e kontestuara të të arkëtueshmeve tregtare nga jobalancat e kontestuara nga KESCO sh. a dhe KEDS sh.a përkatësisht 11,445 mijë euro dhe 3,738 mijë euro.

Gjate vitit 2023 të gjitha këto llogaritë të arkëtueshme nga jo balanca të kontestuara janë arketuar.

b) Risku i likuiditetit

Menaxhimi i kujdesshëm i riskut të likuiditetit nënkupton mbajtjen e mjeteve monetare të mjaftueshme dhe të letrave me vlerë të tregtueshme, si dhe disponueshmërinë e fondeve nëpërmjet lehtësive adekuate të kredisë dhe aftësinë për të mbledhur shumat e duhura nga klientët në kohën e duhur, brenda afateve të përcaktuara. Për shkak të natyrës dinamike të Kompanisë, menaxhmenti synon të mbajë fonde

kontraktuara të mbetura të detyrimeve financiare të Kompanisë. Tabelat janë të përgatitura në baza të rrjedhës së parasë të pa zbritur të detyrimeve financiare.

31 dhjetor 2023	Afatshkurtë		Afatgjatë		Gjithsej
	Brenda 1 viti	1 deri 2 vite	2 deri 5 vite	Mbi 5 vjet	
	EUR '000	EUR '000	EUR '000	EUR '000	
Huatë	5,145	3,334	7,569	10,406	26,454
Llogaritë e pagueshme tregtare	67,318	-	-	-	67,318
	72,463	3,334	7,569	10,406	93,772

31 dhjetor 2022	Afatshkurtë		Afatgjatë		Gjithsej
	Brenda 1 viti	1 deri 2 vite	2 deri 5 vite	Mbi 5 vjet	
	EUR '000	EUR '000	EUR '000	EUR '000	
Huatë	32,587	5,278	9,160	12,015	59,040
Llogaritë e pagueshme tregtare	78,112	-	-	-	78,112
	110,699	5,278	9,160	12,015	137,152

c) Risku i tregut

Risku i tregut është rreziku që ndryshimet në çmimet e tregut, të tilla si kurset e këmbimit të huaj dhe normat e interesit do të ndikojnë në të ardhurat e Kompanisë ose vlerën e zotërimeve të saj të instrumenteve financiare. Objektivi i menaxhimit të riskut të tregut është të menaxhojë dhe kontrollojë ekspozimin ndaj riskut të tregut brenda parametrave të pranueshëm, përderisa optimizon kthimin.

d) Risku i normës së interesit

Risku i normës së interesit përbëhet nga rreziku që vlera e një instrumenti financiar do të luhetet për shkak të ndryshimeve në normat e interesit të tregut dhe risku që maturitetet e pasurive që bartin interes të ndryshojnë nga maturitetet e detyrimeve që bartin interes të përdorura për të financuar ato pasuri (risku i rëçimit). Kohëzgjatja e kohës për të cilën norma e interesit është e fiksuar në një instrument financiar në këtë mënyrë tregon se në çfarë mase është e ekspozuar ndaj riskut të normës së interesit. Për vitet e mbyllura më 31 dhjetor 2023 dhe 31 dhjetor 2022, Kompania nuk është e ekspozuar ndjeshëm ndaj riskut të normës së interesit.

	2023 EUR '000	2022 EUR '000
Pasuritë financiare		
<i>Që nuk bartin interes</i>		
Të arkëtueshme tregtare dhe të tjera	60,751	82,916
Paraja ne arkë	1	0
<i>Me normë të interesit të përcaktuar</i>		
Balancat bankare	26,747	67,273
Depozitat me afat	4,800	4,800

d) Risku i normës së interesit

Risku i normës së interesit përbëhet nga rreziku që vlera e një instrumenti financiar do të luhatet për shkak të ndryshimeve në normat e interesit të tregut dhe risku që maturitetet e pasurive që bartin interes të ndryshojnë nga maturitetet e detyrimeve që bartin interes të përdorura për të financuar ato pasuri (risku i rëçimit). Kohëzgjatja e kohës për të cilën norma e interesit është e fiksuar në një instrument financiar në këtë mënyrë tregon se në çfarë mase është e ekspozuar ndaj riskut të normës së interesit. Për vitet e mbyllura më 31 dhjetor 2023 dhe 31 dhjetor 2022, Kompania nuk është e ekspozuar ndjeshëm ndaj riskut të normës së interesit.

	2023 EUR '000	2022 EUR '000
Pasuritë financiare		
<i>Që nuk bartin interes</i>		
Të arkëtueshmet tregtare dhe të tjera	60,751	82,916
Paraja ne arkë	1	0
<i>Me normë të interesit të përcaktuar</i>		
Balancat bankare	26,747	67,273
Depozitat me afat	4,800	4,800
	92,299	152,842
Detyrimet financiare		
<i>Që nuk bartin interes</i>		
Detyrimet e tregtueshme dhe të tjera	67,318	85,356
<i>Me normë fikse interesi</i>		
Huatë që bartin interes	26,454	59,040
	93,772	144,396

e) Risku i valutave të huaja

Kompania nuk është e ekspozuar ndaj riskut të kursit të këmbimit pasi që Kompania nuk ka transaksione në valutë të huaj.

30 MENAXHIMI I RISKUT KAPITAL

Objektivat e Kompanisë në menaxhimin e kapitalit janë që të mbrojnë aftësinë për të vazhduar me vijimësinë në mënyrë që të ofrojnë kthime për aksionarët dhe përfitime për palët e tjera të interesit dhe të mbajë një strukturë optimale të kapitalit për të reduktuar koston e kapitalit.

Menaxhmenti rishikon strukturën e kapitalit në baza të vazhdueshme. Si pjesë e këtij auditimi, menaxhmenti konsideron koston e kapitalit dhe riskun e lidhur me secilën klasë të kapitalit. Raporti i borxhit.

Menaxhmenti rishikon strukturën e kapitalit në baza të vazhdueshme. Si pjesë e këtij rishikimi, menaxhmenti konsideron koston e kapitalit dhe rrezikun e lidhur me secilën klasë të kapitalit.

The gearing ratio at year end is as follows:

	2023 EUR'000	2022 EUR'000
Huatë	26,454	59,040

31 PALËT E LIDHURA

Një palë është e lidhur me një entitet nëse, drejtpërdrejt ose indirekt përmes një ose më shumë ndërmjetësve, pala kontrollon, kontrollohet ose është nën kontroll të përbashkët me njësinë ekonomike, pala ka një interes në njësinë ekonomike që i jep asaj një ndikim të rëndësishëm mbi njësinë ekonomike, pala ka kontroll të përbashkët mbi njësinë ekonomike, pala është një bashkëpunëtorë ose partia është një anëtar i personelit drejtues kryesor të njësisë ekonomike ose shoqërisë mëmë të saj.

Kompania ka transaksione të palëve të lidhura gjatë rrjedhës normale të aktiviteteve të biznesit. Tabela më poshtë paraqet vëllimin dhe bilancet nga transaksionet e palëve të lidhura që prej dhe për vitet e mbyllura më 31 dhjetor 2023 dhe 2022.

	Grantet e shtyra EUR '000	Të ardhurat nga njohja e granteve EUR '000	Shpenzimet EUR '000
31 Dhjetor 2023			
Qeveria e Kosovës dhe KfW	36,850	18,193	
Kompensimi i menaxhmentit kyç			144
Anëtarët e Bordit			106
	36,850	18,193	250

	Grantet e shtyra EUR '000	Të ardhurat nga njohja e granteve EUR '000	Shpenzimet EUR '000
31 Dhjetor 2022			
Qeveria e Kosovës	43,034	64,049	
Kompensimi i menaxhmentit kyç			148
Anëtarët e Bordit			104
	43,034	64,049	252

32 ZOTIMET DHE KONTIGJENCAT*Çështjet ligjore*

Kohë pas kohe dhe në rrjedhën normale të biznesit, pretendime kundër Kompanisë mund të pranohen. Mbi bazën e vlerësimeve të veta dhe të këshillave të brendshme dhe të jashtme profesionale, menaxhmenti është i mendimit se nuk do të ketë humbje materiale në lidhje me pretendimet që tejkalojnë provizionet që janë bërë në këto pasqyra financiare.

Më 31 dhjetor 2023 Kompania ishte e angazhuar në procedurat ligjore të filluara kundër Kompanisë në shumën prej 9,602 mijë EUR. Gjatë vitit që përfundon më 31 dhjetor 2023, Kompania njohu provizion në vlerë prej 197 mijë EUR. Provizionin e njohur pasqyron vlerësimin më të mirë të Menaxhmentit për rezultatin më të mundshëm.

Gjatë vitit të mbyllur më 31 dhjetor 2023 Kompania ka njohur provizione në vlerë prej 5,728 mijë, nga të cilat 1,513 mijë EUR kanë të bëjnë me procedurat ligjore të filluara kundër kompanisë (Shënimi 30 Zotimet dhe kontigjencat) dhe 4,215 mijë EUR kanë të bëjnë me provizionet për detyrimet tregtare që dalin nga zëjidhiet e diskutueshme me dy furnitorë.

Me 5 maj 2023 ZRrE ka marre vendimin Nr V_1739 _2023 dhe ka penalizuar KOSTT-in në vlere prej 439 mijë Euro. KOSTT ka kundërshtuar këtë vendim dhe lënda është në proces gjyqësorë. KOSTT nuk ka ndarë provizion për rastin në fjalë sepse menaxhmenti bazuar në faktet e prezentuara në gjykatë vlerëson se kjo çështje do të vendoset në favor të KOSTT Sh.a.

Marrëveshjet

Marrëveshjet aktuale të huasë ndërmjet kompanisë dhe huadhënësve kërkojnë që Kompania të mbajë marrëveshjet e saj financiare brenda kufijve të kërkuar të përcaktuar në marrëveshjet e huasë. Raporti aktual i llogaritur në bazë të të dhënave financiare është brenda kufirit të kontraktuar.

Zotimet

Më 31 dhjetor 2023 punët e kontraktuara me kompanitë janë në shumën prej 9,870 mijë EUR (31 dhjetor 2022: 9,721 mijë EUR).

Pasuritë e lëna peng

Asnjë nga pasuritë e Kompanisë nuk është lënë peng si siguri për huazimet.

33 NGJARJET PAS DATËS RAPORTUESE

Më 29 janar 2024 sipas vendimit të Zyrës së Rregullatorit të Energjisë (ZRrE) nr. V_1834_2024 ndryshohet, respektivisht fshihet neni 5 i Licencës nga Operatori i Transmisionit të Energjisë Elektrike dhënë Operatorit të Sistemit të Transmisionit dhe Tregut (KOSTT) sh.a. për kompensimin e humbjeve në pjesën veriore të Kosovës.

KOSTT lirohet nga obligimi i mbulimit/kompensimit të humbjeve në pjesën veriore të Kosovës nga 1 Janar 2024.

Përveç atyre siç përshkruhen si më lartë, nuk ka asnjë ngjarje pas datës së autorizimit të pasqyrave financiare që kërkojnë rregullime ose shpalosje në pasqyrat financiare.